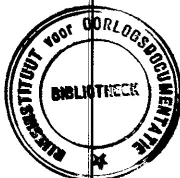

Uit liefde tot den leider
is dit boekje ontstaan en
in dankbaarheid opgedragen
aan die trouwe kameraden
die zijn leven beschermden

hoe de leider voor volk en vaderland behouden bleef

ing. nic. went, hopman der W.A. B.O

UITGAVE „AUTONIC", BUSSUM - 1942
DRUK FA. WED. G. M. MÄRCKELBACH, BUSSUM

Mussert

DE VOORGESCHIEDENIS

DE LEIDER VOELDE dat het gebeuren moest. Nederland kon buiten dezen oorlog, omdat twee levensbeschouwingen botsten, niet blijven. Hij wist dat het Duitsche volksleger over ons grondgebied naar de kust zou moeten om vandaar uit den strijd tegen Engeland voort te zetten. Dit zou naar zijn meening in April 1940 moeten gebeuren. Hij wist tevens, dat deze strijd in ons land maar enkele dagen zou kunnen duren en dat daarna de Beweging hem dringend noodig had.

Als een man met inzicht trof hij dus de voorbereidingen, waardoor hij voor de Beweging en

daarmede voor de groote taak, die hij in ons volk en vaderland te vervullen had, in het tijdvak dat komen zou, behouden kon blijven. Hij wist, dat de terreur, die de regeering en een groot deel van onze misleide volksgenooten op de leden der N.S.B. uitoefenden, dan zijn hoogtepunt zou bereiken.

Elken dag begaf hij zich te voet naar het hoofdkwartier om te laten zien, dat hij, Mussert, de Leider der N.S.B., nog niet „naar Duitschland was gevlucht", zooals de pers zoo gaarne geschreven zou hebben. Als ze dat had kunnen doen, dan zou de volgende zet zijn geweest om hem en met hem alle leden der N.S.B. als „landverraders" te beschouwen. Mussert bleef in ons land, zijn vaderland. Hoe gaarne hadden de opgehitste heethoofden hem den kogel gegund.

Op den achtsten Mei stond er in de krant een berichtje, dat wellicht niet eens aan iedereen opgevallen is, maar waarvan de groote beteekenis door diegenen die den toestand doorzagen, werd opgemerkt en naar waarde geschat.

ften van autono-
enheidsstaat een
owakije had ge-
t een onafgebro-
leen de Slowaken
k de Duitsche en
erheden zetten
erden uit Berlijn
d.

de regeering te
ongen generaal
onder portefeuille
de Karpatische
n om den drang
tegen te gaan en
het Slowaaksche
Tiso premier. In
s lands heerschte

aagde Kundt, dat
ers alleen in klei-
as, dat de Duit-
sa werden ontsla-
d der minderheid
ngevolge van de
nloosheid.

die zich in Sep-
iding van het Su-
chten te verzoe-
an het Duitsche
n die te kampen
oeilijkheden van-
uit Oostenrijk en
waren, was deze
itsche vraagstuk
ing, nog vergroot,
niet alleen stook-
oravië, maar ook
en en Oekrainers
esloot Slowakijen
Februari tot het
reeksche oecono-
uitschland en op
de regeering te
en, dat de Slo-
rachtten de repu-
. Den volgenden
ring Tiso af, gaf

tionale dreiging vooral in de eerste helft van het jaar maar nauwelijks verminderd. Thans schijnt in de eerste dagen van het nieuwe jaar weer een wijziging van het kabinet op til.

NEDERLAANDSCHE VOORZORGEN IN HET BUITENLAND

Het Engelsche bureau Reuter meldt: De Nederlandsche regeering heeft dr. A. Loudon, den Nederlandschen gezant te Washington, benoemd tot algemeen betaalmeester voor al haar ambtenaren in het buitenland „in geval van nood".

Verklaard wordt, dat indien Nederland door eenigen aanval zou worden getroffen, de heer Loudon zou optreden als thesaurier en de verantwoordelijkheid op zich zou nemen voor de uitbetaling aan Nederlandsche vertegenwoordigers in het buitenland.

Er bevinden zich groote Nederlandsche credieten in de Vereenigde Staten, welke zouden kunnen worden aangewend voor de betaling van de vertegenwoordigers in het buitenland.

Bij informatie te bevoegder plaatse merkte men naar aanleiding van bovenstaand telegram het volgende op:

Vanzelfsprekend neemt een neutrale staat in een internationaal conflict van dezen omvang, op elk gebied alle voor de hand liggende voorzorgsmaatregelen, voor het geval dat door wiens toedoen dan ook, zijn regeering tijdelijk van het normale verkeer met zijn vertegenwoordigers in het buitenland verstoken zou geraken. De keus is op de Vereenigde Staten gevallen als zijnde een neutraal land met vrij betalingsverkeer.

Noorwegen, waar na het uitbreken van den oorlog geen nationaal kabinet

zijdschen bijstan
Frankrijk en de
een heel dreigen
te hebben gevon
reid gebleken
daarvan, zijn sed
komen van de na
finitief verkozen
deeren, maar de
de positie-verste
waarvoor zij bij
geen instemming

In de tweede
sloot de Sowjetu
een handelsverd
door een niet-
Duitschland de h
Poolsche affaire,
reeds een dreige
genomen.

Wanneer Duits
gedacht heeft, d
hulp van de Sowj
Engeland en Fra
van zijn verlang
Polen niet in der
bleek dat een mis
het op een gewap
aankomen, aanva
mogendheden de
klaarden zich me
log. Onder deze
spoedig welk ee
gingen Duitschlan
had moeten doen,
neutraliteit te ver
van de Poolsche
heelemaal definit
leger de grens ov
Wit-Russen en
oostelijke gebiede
ten. Overeenkoms
Sowjetunie en Du
standpunt, dat de
een kwestie was,
sluitend aanging
gedraald met de
nieuwen toestan

Mussert zei: „**Nu gaat het gebeuren,** want de heeren hebben hun tractement in veiligheid gebracht. De salarissen gaan door, ze worden door mijnheer Loudon netjes in Amerika uitbetaald." De Leider, die reeds maanden, ja zelfs jaren tevoren had voorspeld dat Nederland wel eens het slagveld van Europa zou kunnen worden (Den Haag 1935), volgde de gedragingen van de „heeren", zooals hij altijd zei, zeer scherp. Het bericht van 8 Mei 1940 was voor hem het bewijs, dat de heeren nu zelf niet meer geloofden aan het feit dat ons land buiten den oorlog zou kunnen blijven. Zelf hadden ze dien immers jarenlang voorbereid! En wat kon er met de regeering gebeuren als de salarissen veilig waren?

De legers zouden het wel uitvechten, het volk zou ten onder gaan, maar de heeren konden weg en de centen, daar hadden ze voor gezorgd.

Hoewel Mussert dit heele spel doorzag en dus wist dat de oorlog nu elk uur van den dag kon uitbreken, wandelde hij dagelijks naar het hoofdkwartier en.... werkte. Ja, zelfs op den avond van den 9den Mei, dus eenige uren voordat het gebeurde, leidde hij tot half elf een vergadering op de Maliebaan. Het ging over het afgelasten van de Hagespraak te Lunteren, welke tijdens de

Pinksterdagen zou worden gehouden. Tot half elf 's avonds. . . . en om 3 uur in den morgen van den volgenden dag, dus slechts ruim vier uur later, brak de oorlog uit.

„De oorlogen breken altijd om 3 uur 's morgens uit," zegt de Leider; „dat wist ik en hoewel ik niet precies wist of dat nou 10, 11 of 12 Mei zou zijn, had ik mijn maatregelen genomen. Ik overnachtte bij kameraden. Dat deed ik al een paar weken, steeds weer bij anderen, in de buurt, opdat ik Huizen, dat mijn definitieve verblijfplaats voor den tijd van den oorlog zou worden, altijd zou kunnen bereiken. Nu eens in Hilversum, dan weer in Soest of Bussum en toen het gebeurde, zat ik in Bilthoven. Ik werd om 3 uur in den morgen wakker. Het was dus zoover . . ."

Ik kijk den Leider even aan, „dus", herhaal ik in mijzelf, „dus", zoo gewoon dat „dus" — de Leider wist het zeker — het kon ook niet anders, voor een man die de politiek van heel Europa van minuut tot minuut volgde.

. . . . „Ik overlegde rustig wat ik zou doen. Reed ik midden in den nacht weg, dan zou dat opvallen. Ik wachtte tot half acht — toen gingen er meer menschen, en vooral zakenmenschen uit Bilthoven, op stap. Ik wist dat mijn trouwe chauf-

feur wachtte en dit zijn voor dezen kameraad wel de zwaarste uren geweest."

Zoo reed de Leider op den morgen van den 10den Mei naar kameraad Kessler, zijn adjudant, die aan den Rijksweg bij Bussum woont en vandaar ging het gezamenlijk te voet door de bosschen en over de heide naar het huis van kameraad Gooijer te Huizen, waar de Leider vier dagen verblijf hield.

En dit was goed gezien, want, omdat men wel degelijk wist dat Mussert n i e t naar Duitschland was, en dat hij zelfs den dag tevoren nog in Utrecht was gezien, zocht men hem daar.

Het hoofdkwartier werd overhoop gehaald. Den trouwen huismeester werd honderd maal, onder bedreiging met den dood en met een op de borst gerichte revolver gevraagd, of hij wilde zeggen waar de Leider was. De man wist werkelijk niet waar de Leider zich bevond en het is een wonder te noemen dat ze hem niet, zooals zijn hond, neerschoten.

Als een wijs man, die alles voorziet, heeft de Leider gehandeld. Zelfs zijn vrouw wist zijn verblijfplaats niet. Het zou een krankzinnigheid zijn geweest, als hij zich als een hond had laten neerschieten! Hij wist, beter dan wie ook, dat er maar

een kleine kliek volksopruiers bestond, die met de joden in die paar dagen dat de oorlog hier zou woeden, de overhand zou krijgen en niets zou ontzien, en stellig het leven van dezen man niet, in wien ze de ziel en het voortbestaan der N.S.B. in Nederland zou kunnen treffen.

De Leider trof, zeer juist, voorbereidingen en thans, na twee jaar, zien velen en vooral de tienduizenden leden der N.S.B. in, dat de Leider wijs heeft gehandeld.

Maar niet alleen de daad van een wijs man bepaalt den goeden afloop. Het is stellig de hand der Voorzienigheid geweest, die het plan van zijn vrijwillige ballingschap heeft doen slagen. Het huren van den wagen gedurende de laatste maanden voor den oorlog, de reis van den Leider naar het huis van kameraad Gooijer, het uitzoeken van de plek, de stand van het huis, de behouden thuiskomst van den heer des huizes en de juiste handelwijze van diens vrouw, de vrijlating van Gooijer door de politie, — door dat alles loopt iets groots en onbegrijpelijks, zoodat we aan het wonder moeten gelooven, dat de Leider gespaard m o e s t worden.

Reeds weken tevoren overnachtte de Leider, zooals wij reeds schreven, voorzichtigheidshalve

bij steeds weer andere kameraden en gaf tevens zijn adjudant, kameraad Kessler, opdracht om een geschikte plaats te zoeken waar hij de oorlogsdagen definitief zou kunnen blijven.

Dat was voor kameraad Kessler geen eenvoudige opdracht, want dit plan moest onder alle omstandigheden slagen en de verantwoordelijkheid was zeer groot. Hij sprak eerst met zijn vrouw en deze gaf hem den raad om met den groepsleider van Huizen, kameraad Tielenius Kruijthoff te gaan spreken. De groepsleider wilde, wegens de groote belangrijkheid van de zaak, niet direct antwoorden en vroeg een paar dagen beraad. Het is de groote verdienste van kameraad Tielenius Kruijthoff dat hij de plaats, waar de Leider zijn vrijwillige ballingschap heeft doorgebracht, gevonden heeft en dat hij een zoodanige menschenkennis ten opzichte van de leden van zijn groep bezat, dat hij kameraad Gooijer aanwees. Hij polste kameraad Gooijer, onderzocht den toestand van het huis en de geschiktheid van de omgeving. Daarop bezocht de adjudant tweemaal Gooijer en bracht tenslotte, op den vroegen morgen van den tienden Mei, den Leider persoonlijk op de plaats, waar hij dagen lang ongemerkt kon wonen

en waar hij door trouwe kameraden met groote opoffering, als een zoon werd verzorgd.

De daden van de trouwe kameraadskes en kameraden die den Leider door hun toedoen hebben behouden en de daad van kameraad Gooijer en zijn vrouw zijn van een zoo ver-strekkende beteekenis voor de Nationaal Socialistische Beweging gebleken en zullen als zoodanig later door ons volk worden erkend, dat het mij een behoefte is om te beschrijven, hoe de Leider voor ons volk en vaderland werd gered. Ik ken de familie Gooijer al vele jaren en woon al ruim 9 jaar te Huizen in de buurt van 's Leiders schuilplaats, zoodat de omgeving mij vertrouwd is.

We schrijven 1 Mei 1942; het is nu bijna twee jaar geleden dat de leden van de Nationaal Socialistische Beweging in de gevangenissen werden geworpen. Acht kameraden werden tusschen 10 en 15 Mei 1940 doodgeschoten. De broer van den Leider, luitenant-kolonel Mussert, werd te Dordrecht tijdens de vervulling van zijn plicht, de verdediging van zijn vaderland, vermoord. De Leider der N.S.B. werd door Gods hand gered en daardoor kan hij zijn roeping, de vrijmaking van het Nederlandsche volk van jood, kapitalist en vrijmetselaar, van de verdeeldheid door de poli-

tieke partijen, den klassenstrijd en de ondermijning door het politieke katholicisme, blijven vervullen.

Trouwe kameraden bedachten het plan, anderen vervoerden of herbergden den Leider tot 10 Mei, en tenslotte verleenden eenvoudige kameraden hem gastvrijheid en verzorgden hem met toewijding. Wat deze kameraadskes en kameraden deden, zal pas later in vollen omvang worden erkend. Voor de Beweging beteekende het : het behoud van den Leider, het redden van de ziel en de kracht der N.S.B.

Dit is ons Nationaal Socialisten in de jaren die nu achter ons liggen, reeds zonneklaar geworden. Wij, die den strijd van dezen man van nabij hebben meegemaakt, hebben hem in die verschrikkelijke terreurdagen opnieuw trouw gezworen. Wij wisten, dat hij na 15 Mei 1940 de man zou worden achter wien het Nederlandsche volk in al zijn geledingen zou moeten marcheeren, om zijn vrijheid terug te krijgen. Dat het machtsapparaat der N.S.B. op den 15den Mei, waarop iedereen zich overwonnen voelde, nog niet groot genoeg was, voelen we achteraf beschouwd, zeer goed. Daardoor liet de Duitsche bezetting ons volk vrij om zich te bezinnen. De „Nederlandsche Unie" ontstond en die werd de vuilnisbak, waar-

in alles zich wierp, wat tegen ons was: jood en „katholiek-politicus", snotneus en iedereen, die in de verwachting leefde dat het oude stelletje nog eens zou terugkeeren.

Doch vele tienduizenden schaarden zich onder Mussert's zwart-roode banier. En alleen doordat de Beweging al die jaren was blijven staan met een vaste, ijzer-sterke kern van toegewijde leden, die na den 15den Mei zelfs hun leven voor hem wilden offeren, konden wij groeien en kon het vertrouwen van ons volk in een eigen vaderland worden herboren.

Dat de ziel, de Leider, werd behouden, danken wij, naast de Voorzienigheid, aan die kameraden, en zij, die deze daad hebben getracht verdacht te maken, hebben dit gedaan, omdat ze liever gezien hadden dat deze man, Anton Mussert, in die dagen dat de onderwereld van ons volk de macht in handen had, was doodgestoken. Deze menschen zullen het misschien in hun leven niet meer beseffen, van hoe groote beteekenis het voor de toekomst van hun eigen volk was, dat zijn Leider behouden bleef ; maar reeds zijn de oogen van tienduizenden open gegaan en zullen door daden van Nationaal Socialisten, die hun handen en hun harten aan hun volk en vaderland hebben verpand.

de harten van groote groepen van Nederlandsche werkers worden geopend. Dan zullen de zwarte soldaten van Mussert, eens gehoond, bespuwd en bespot, het zwaard der gerechtigheid en de ploeg van den arbeid door deze lage landen slaan. De geeselen der democratie en van het kapitaal zullen ophouden het volk te pijnigen en dan zullen die menschen inzien, dat het behoud van den Leider der N.S.B. den grondslag vormde voor den opbouw van een schooner Nederland.

Men wist niet, hoe en waar de Leider behouden bleef. Dat verneemt men thans door dit boekje uit den mond van de kameraden zelf.

DE SECRETARESSE, KAMERAADSKE VAN BILDERBEEK VERTELT....

DE SECRETARESSE van den Leider ontvangt me in haar werkkamer van het Hoofdkwartier aan de Maliebaan te Utrecht. 't Is een groote kamer in oud-Hollandschen stijl. De deuren naar den tuin staan open, frisch en gezond is het hier... Over haar groote schrijftafel gaan de brieven van den Leider — de vele mappen en documenten. Ze is voortdurend in de weer — maar altijd heeft ze even tijd om iemand te ontvangen.

„We verzonnen al maanden van tevoren van alles om den Leider te beschermen in de dagen

Kameraadske Van Bilderbeek

die moesten komen. Er waren plannen om hem te vermommen, maar toen de Leider daarvan hoorde zei hij direct: „Neen, dat nooit."

Ik nam kameraad Hein in mijn plannen op. Deze man staat voor 100 % achter den Leider en gaat voor hem door het vuur. Hij is al jaren op het Hoofdkwartier en wij maakten een beter plan. Wij zouden een auto huren uit een andere plaats en die moest zoo lang dit noodzakelijk was, met een vertrouwden chauffeur, klaar staan. Ik opperde het bezwaar, dat dit veel geld zou kosten, maar kameraad Hein beweerde, dat de veiligheid van den Leider niet duur genoeg kon zijn.

Het merkwaardige was, dat deze wagen juist op den dag voor den oorlog opnieuw voor drie weken was gehuurd en op den 10den Mei had ik het kwijtschrift daarvan hier in de lade van mijn schrijftafel liggen...."

Kameraadske Van Bilderbeek vertelt heel snel. Zij heeft het tempo van den nieuwen tijd te pakken en ik moet haar wat remmen. Zij denkt al aan 10 Mei en ik wil toch nog wel graag even weten, wat er op den 9den gebeurde en hoe ze op den dag van den oorlog ontwaakte....

„De Leider had hier op den avond van den 9den Mei nog een vergadering. Aan de houding

van den Leider merkte ik, dat de oorlog kwam. Ik was er dus op voorbereid.

Die vergadering was om half elf afgeloopen en de Leider ging te voet naar huis. Even later kwam Mevrouw Mussert haar man halen, maar hij was al weg. Ze heeft hem toen wel gevonden en samen zijn ze naar de afgesproken plek gewandeld, waar de auto dien avond besteld was.

Dit was dus eenige uren voor het uitbreken van den oorlog.

Op 10 Mei werd ik wakker door het geronk der vliegtuigen en dacht direct: wat is er nu te doen?

Om kwart voor zevenen telefoneerde Mevrouw Mussert en vroeg om den auto van haar man. Ze wilde weg doch ze werd spoedig in dien wagen aangehouden en naar Hoorn gebracht, waar ze vijf dagen bleef onder de ellendigste omstandigheden.

In het huis van den Leider trof ik niemand meer aan; ik nam hier een paar stukken en een portefeuille mee en ging naar het Hoofdkwartier.

De kameraden, die in het achtergebouw werkzaam waren, kwamen mij vragen wat ze moesten doen, omdat de hoofden van dienst nog niet waren verschenen.

„Direct de kartotheek in de kluis," zei ik, en ze gingen aan het werk. Het zijn allemaal laatjes met adressen en gegevens van de leden. Die werden uit de kasten geschoven en in hun geheel veilig in de kluis opgeborgen.

Het hoofd van den huishoudelijken dienst, kameraad Van Graas, gaf ik den raad om de voorwerpen, die de Leider zelf had aangewezen, thans zoo spoedig mogelijk uit de werkkamer in de kluis te brengen. Hij kwam ook aandragen met het groote schilderij „De Nieuwe Mensch" van Van de Velde.

We wisten niet wat er gebeuren zou, maar ik begreep wel, dat er op zijn minst een huiszoeking zou geschieden. Het ging er maar om door wie deze zou geschieden, door menschen of vandalen. We moesten ons op deze mogelijkheid voorbereiden en dat deden we dan ook. Alles wat maar eenigszins gevaar zou kunnen opleveren, ruimde ik uit deze kamer zelf op, zoodat onze tegenstanders het niet zouden kunnen vinden.

Zou ik de gouden en zilveren voorwerpen, die voor onze actie „Goud om staal" waren ingezonden, nog veilig buiten het gebouw kunnen brengen? Zoo overlegde ik alles. Maar daarvan zag ik de onmogelijkheid in, omdat ik hoorde, dat er een wacht van politieagenten voor het Hoofd-

kwartier stond.

Een kameraad dien ik naar het huis van mijn broer, die hoofd van de afdeeling financiën van de Beweging is, had gestuurd, kwam terug met de mededeeling, dat hij door een overvalwagen was afgehaald.

Het was dus inderdaad zoover en toen alles naar mijn beste weten veilig en wel in de kluis was opgeborgen, dronken wij gezamenlijk in het achtergebouw een kopje koffie.

Daar deelde kameraad Moot ons mede, dat de Leider reeds lang tevoren de uitbetaling van de salarissen aan de arbeidskameraden had geregeld. Doordat toen allen op mijn aanraden vlug naar huis gingen, werd er, toen de politie een kwartier later verscheen, niemand van het personeel gearresteerd.

Het gebouw werd doorzocht, maar er werd verder niets gedaan ; de politie trad correct op. 's Zaterdags werd het Hoofdkwartier weer vrijgegeven en toen ik binnen kwam, zag ik de papieren die wij er hadden achtergelaten, over den grond liggen. Deze hadden blijkbaar geen belangstelling ondervonden. Ondanks het feit, dat ik mijn schrijftafel had open gelaten om vernieling te voorkomen, waren de laden kapot gemaakt.

Hier op het Hoofdkwartier was mijn werk dus afgeloopen en nu moest ik nog weten hoe het er in het huis van den Leider uitzag. Ik wist dat er voor het huis twee mannen op post stonden. Ik zag ze dien Zaterdag niet meer en daar ik wilde weten of ze misschien i n het huis zaten, ging ik er Zondag, den eersten Pinksterdag dus, heen. Er gebeurde niets. Ik zag niemand en ging gewoon naar binnen. Ik nam de brieven uit de bus en terwijl ik ze stond door te kijken werd er hard en lang gebeld. Toen ik de deur open deed stond er een politie-agent voor mij, die mij vroeg, wie ik was. Met de brieven in mijn hand antwoordde ik, dat ik de secretaresse van den Leider was. Er verscheen een tweede agent en toen kwam er zelfs een open overvalwagen met militaire politie. Ik was geen oogenblik bang, want ik wist, dat de Leider er niet was en wat kon er met mij gebeuren? De overvalwagen werd weggestuurd, „Want," zeiden ze, „het is de Leider niet . . . ."

Voor mij hadden ze dien wagen niet noodig, want ik werd tusschen twee agenten te voet naar het politiebureau in de Gerard Doustraat, gevankelijk weggevoerd. Ik vroeg wel even of dit nu zóó maar moest, waarop ik ten antwoord kreeg: „Ach, het is toch oorlog".

Onderweg vroegen de agenten mij, of ik wist, waar de Leider was en deze vraag werd op het bureau herhaald. Ik wist het niet en toen ze opmerkten: „Zeker naar Duitschland", kon ik daar op antwoorden, dat hij den avond tevoren nog tot laat op het Hoofdkwartier gewerkt had, in verband met het afgelasten van de Hagespraak. Het deed me goed, dat ze me dit vroegen, want daaruit kreeg ik de zekerheid, dat hij waarschijnlijk op de plek was aangekomen, die we reeds maanden tevoren met groote zorg en onder volstrekte geheimhouding hadden uitgezocht.

Ik werd gefouilleerd en moest met twee rechercheurs en twee politieagenten in een auto plaatsnemen. Waarheen het ging, wist ik niet — waarschijnlijk naar de plaats waar ze onze kameraden hadden heengebracht? Ik was volkomen rustig... We stopten voor het huis van den Leider dat geheel doorzocht moest worden. Ik moest daar den weg wijzen en mocht me verder niet verroeren.

Uit de schrijftafel van Mevrouw Mussert, die grondig doorsnuffeld werd, werden papieren en een landkaart als staatsgevaarlijk meegenomen. Ook een boek met foto's over de gruwelen in Polen ging mee.

Ik moest op een stoel blijven zitten, maar bewegelijk als ik ben, ging ik bij het raam staan om te kijken wat er gebeurde. Van deze gelegenheid maakte ik gebruik om het kwijtschrift van de huur van den wagen met het HZ-nummer, dien de Leider, zooals U van kameraad Hartke zult hooren, bij zijn laatsten tocht had gebruikt, en dat ik in mijn taschje had, in kleine snippers te scheuren en die onder den schotel van een bloempot te verstoppen.

Door al deze wederwaardigheden had ik dorst gekregen, maar zonder politietoezicht mocht ik niet naar de kraan.

Er werd naar den Leider gezocht, naar brieven van hem aan zijn vrouw, naar iets dat hen op zijn spoor zou kunnen brengen. Toen ze dat spoor niet vonden, werden schuur, kelder, zolder doorzocht en toen ze in zijn werkkamer kwamen, waar de mappen, uit den tijd toen hij hoofdingenieur van de provincie Utrecht was, opgeborgen zijn, sprak de rechercheur, die zat te lezen, den volgenden mooien zin: „Hij zal weg goed den weg aan Hitler hebben kunnen wijzen".

Toen deze weinig succesvolle huiszoeking had plaats gehad, werd ik, zittende tusschen deze twee rechercheurs, met den wagen naar het hoofd-

bureau van politie gebracht. Nadat ik een tijdje in den gang had moeten wachten, werd ik naar het vertrek gebracht waar misdadigers opgeborgen worden. Het was er donker, omdat de ramen zwart gemaakt waren. Er stond een houten bank en er lag een hoop stroo in een hoek. Hier moest ik blijven totdat men mij zou verhooren. Toen ik een paar uur later de grendels van mijn deur hoorde knersen, dacht ik dat het oogenblik van het verhoor aangebroken was, maar ik werd alleen maar even bekeken door een agent en iemand van de militaire politie. „Is dat d'er ? Niets bijzonders", werd er gezegd en de grendels gingen weer op de deur.

De bewaking in de gang werd verdubbeld en ik zag ineens de mannen voor mijn vertrek op en neer loopen. Ze hadden de bajonet op het geweer. Toen ik om water vroeg, moest er eerst toestemming van beneden komen vóór dat ik een glas kon drinken, terwijl drie leden van de militaire politie hun geweren op mij richtten.

Er was groote opwinding in het gebouw en ik hoorde voortdurend schieten. In de gang zeiden ze : „Die vuile N.S.B.-ers zijn aan 't schieten !"

In het vertrek naast mij werden N.S.B.-ers, die van schieten waren verdacht, opgesloten. Ze

schreeuwden dat het gelogen was en dat ze verhoord wilden worden. Maar we bleven opgesloten tot den volgenden middag. Dat was dus de 2de Pinksterdag.

Onder bedreigingen met bajonetten en revolvers gingen we, zonder verhoord te zijn, met een autobus naar Amsterdam, waar we op de binnenplaats van de cavalleriekazerne moesten uitstappen . . . ."

Zoo werd dus de secretaresse van den Leider weggevoerd. Ze wist niet waar Mussert zat, maar ze voelde dat het met hem in orde was. Op de binnenplaats kon ze vrij spreken met kameraadskes en kameraden die haar lot deelden en hoewel de menschen zelf hun stroozakken moesten stoppen en de sanitaire inrichtingen zeer gebrekkig waren, was ze toch blij, niet meer in die eenzame kamer van het Utrechtsche politiebureau te moeten zitten.

„Den Dinsdagmiddag zal ik niet gauw vergeten" — gaat kameraadske Van Bilderbeek verder — „als Rotterdam zich niet zou overgeven, dan zou de stad gebombardeerd worden. Van 4 tot 6 uur zaten we maar op de klok te kijken. De Petroleumhaven stond in brand. Zware zwarte wolken braken voortdurend door het luchtruim. Dit was, zooals we later hoorden, een „daad" van de

Engelsche „Secret Service" geweest.

De spanning bereikte haar hoogtepunt toen de kapitein die het bevel over onze bewaking voerde, om zes uur voor een open raam van het gebouw ging staan en geheel ontdaan mededeelde: „Rotterdam heeft zich overgegeven. De Koninklijke familie is gevlucht".

We hoorden deze woorden onder volkomen stilte aan. Bij het hooren van deze mededeeling zag ik hoe leden van de marechaussee zich de epauletten van de schouders rukten. Om 1 uur in den nacht kregen we de gelukkige tijding, dat we vrij waren en had ik maar één verlangen: te weten hoe het met den Leider was.

Om zes uur in den morgen belde ik aan zijn huis aan. Er was niemand aanwezig. Ik ging naar mijn eigen huis, waar ik ontdekte, dat de achtergebleven huisgenoot geëvacueerd was. Ik kon er niet in. Toen naar het Hoofdkwartier. Het was ontzettend! Ruiten kapot — de letters N.S.B. van den gevel, stuk op straat — onze trouwe hond Kazan lag daar doodgeschoten, alles op de kamers overhoop, portretten van den Leider met bajonetten doorpriemd, vloeren opengebroken, snoeren van telefoontoestellen doorgesneden, maar: de kluis was niet bezweken. Het archief en alles

wat we op dien ochtend van den tienden Mei daarin opgeborgen hadden, was gered!

Van den Leider wist niemand mij iets te vertellen. Toch was ik om zijn leven niet bezorgd. Ik begreep dat hij terug zou komen en dat oogenblik kwam spoedig.

Toen ik net weer thuis was, werd er gebeld. Door het raam zag ik een auto staan.... het was de Leider! Nu wist ik dat alles goed gelukt was. Samen met hem ging ik het heele Hoofdkwartier rond en hij schudde het hoofd over deze vernielzucht....

De Leider vroeg wanneer zijn kamer weer op orde kon zijn en liet onmiddellijk den telefoondienst weten dat hij binnen den kortst mogelijken tijd over zijn telefoon wilde beschikken. „Want", zei hij — „we moeten aan den slag!"

Ik kijk even op. „We moeten aan den slag!" — herhaal ik, terwijl ik de secretaresse aankijk. Wat een vaart zit er in dien man. DOEN — een woord van den Nationaal-Socialist — AAN DEN SLAG — voort, voort, want nu is het uitgekomen wat Mussert jaren geleden voorspelde: „Nederland kan het slagveld van Europa worden".

Nauwelijks zijn die vreeselijke oorlogsdagen voorbij — de Leider is door de Voorzienigheid

gered — het Hoofdkwartier is door een gewetenlooze bende in een chaos herschapen en Anton Mussert gaat aan het werk: gaat opbouwen.

NU is het zoover. Deze laatste dagen zijn het gevolg van de waanzinnige politiek van onze thans gevluchte regeerders. De Koningin weg — de regeering en het goud — „we moeten aan den slag!"

Kameraadske Van Bilderbeek heeft haar verhaal verteld — ze heeft het zwaar te verantwoorden gehad en dat het zoo goed afgeloopen is, danken we mede aan haar inzicht en doortastendheid.

„En hoe was dien eersten dag op het Hoofdkwartier?" vraag ik nog even en ze antwoordt:

„Het liep dien heelen dag door. Iedereen die gevangen gezeten had, kwam met zijn verhalen. Die morgen is onvergetelijk. Tranen van vreugde vloeiden, over het feit, dat we elkander weer zagen. Hoe groot was toen de kameraadschap.

Spoedig belde Mevrouw Mussert op, dat ze thuisgekomen was, waarop de Leider direct naar huis ging. De vreugde van ons allen, hem ongedeerd in ons midden te zien, zal ik nooit vergeten.

Het is een van de mooiste oogenblikken van mijn leven."

de kameraden hein en hartke vertellen.....

„AL MAANDEN VAN tevoren was er voor de veiligheid van den Leider gezorgd," zei Kameraadske Van Bilderbeek, de secretaresse van den Leider en als ik kennis maak met twee kameraden van het hoofdkwartier, dan leer ik de twee ingewijden kennen: Hein en Hartke.

Beiden zijn al jaren werkzaam op het hoofdkwartier, zoo'n jaar of negen, tien.... ze kennen dus den Leider, zijn doen en laten, zijn gangen...

„In Januari 1940 begon ik het zelf in de gaten te krijgen, dat er iets ging gebeuren. Al die verboden, vooral in den laatsten tijd, Polen, de mobi-

Kameraden Hein en Hartke

:isatie; het werd rommelig en, hoewel het mij niemand zei, kwam ik op het idee om een wagen uit een andere streek voor den Leider te huren, omdat zijn eigen nummer L-198 algemeen bekend was. Als het dan ging gebeuren, dan zou de Leider met dien wagen, ongemerkt overal kunnen komen. „G" was zoo vlakbij en „L" ging natuurlijk heelemaal niet. In de „Tromp Garage" in Den Haag vond ik een aardige, onopvallende Pontiac cabriolet, waar achterin nog twee van die plaatsen zijn. 't Was een wagen met een „HZ" nummer en ik stalde hem ergens in een particuliere garage. Ik huurde dezen wagen steeds weer voor 3 weken op naam van kameraad Smissaert in Den Haag. Wat we met dien wagen deden, dat wist niemand.

Kameraad Hartke woonde bij zijn ouders in Doorn en daar deze man mijn beste en vertrouwdste kameraad was en nog steeds is, nam ik hem in mijn geheim. Volgens de woorden van den Leider zelf, rijdt kameraad Hartke „als een scheermes" en kon ik hem dus het leven van den Leider op kritieke oogenblikken volledig toevertrouwen. Hartke moest hier in de buurt komen wonen en hij kreeg een kamer in een pension, vlak bij de garage waar de „HZ"-wagen stond. Alleen de Leider, hijzelf en ik, hadden een

sleutel van dit pension. Kameraad Hartke zat altijd op zijn kamer. We wisten immers niet, wanneer het gebeuren ging en hij moest dus dag en nacht bereikbaar zijn. Hij kon deze verblijfplaats voor- en achter uit. Dit kon de Leider ook aan zijn woning en hier aan het hoofdkwartier."

Dit vlotte begin van een belangwekkend verhaal moet ik even onderbreken, want kameraad Hein zit thans voor mij in de uniform van commandant van de „lijfwacht van den Leider", en ik wil nu graag weten, wat eigenlijk in het verleden de functie van dezen kameraad was.

„Ik was chef materiaal", antwoordt hij en ik kijk hem even aan en vraag: „Er was toen nog geen lijfwacht en hoe kwam U er nu juist bij om den Leider te beschermen?"

„Ach, dat was gewoon maar mijn eigen gevoel. U kent den Leider wel, die geeft zoo nu en dan eens een vingerwijzing en dan doe je maar — ik voelde me geroepen om dit te doen en ik besprak alles met kameraadske Van Bilderbeek, ook over dien auto. Verder wist niemand er iets van, en de Leider sprak met mij ook nergens over dan dien eenen keer, toen hij zei: „Er zijn nòg twee menschen die voor mij zullen zorgen."

Ik voelde ook wat er met den Leider zou gebeuren als het hier in ons land mis zou gaan. Ik was op 28 Augustus gemobiliseerd en werkte op het stafbureau paardendepôt. Daar hadden ze het altijd over de N.S.B. De meening van een van mijn officieren was, dat ze „het heele zootje moesten verbieden, alles afsluiten en de leden inrekenen."

Op 15 October ging er een gedeelte van ons naar huis en we moesten vertellen waarheen we gingen en toen keken ze me natuurlijk heel gek aan, toen ik zei: „naar het hoofdkwartier van de N.S.B. !" . . . .

Kameraad Hein is een beetje van zijn verhaal afgedwaald. De weken en maanden van voor den 10den Mei, de tijd waarin hij als een der weinigen voor de persoonlijke veiligheid van Anton Mussert zorgde, komen hem weer levendig voor den geest. De heldere oogen kijken mij stralend aan, vastberaden en tegelijk geestig — een zeldzame mengeling in dit mannengezicht. Hij is levendig, zit geen oogenblik stil — nu eens zwaait zijn eene been over de leuning van den stoel, dan weer slaat hij de beenen over elkaar en werpt ze beide over de leuning. . . . hij is één en al activiteit. . . . .

„We gingen toen in Januari al diverse dingen

overbrengen naar verschillende kameraden: persoonlijke brieven van den Leider, deelen van het archief. Dat deden kameraad Hartke en ik samen met dien „HZ"-wagen; dan viel het het minste op.

We fietsten ook samen langs paadjes, waarlangs de Leider van zijn huis en van het hoofdkwartier zou kunnen gaan om via „Rijnauwen", (dat is de jeugdherberg), den grooten weg te bereiken waar hij dan kameraad Hartke met den wagen zou kunnen aantreffen.

Hier is het brandpunt geweest," zoo vertelt kameraad Hein. „Hier op het hoofdkwartier is het plan ontstaan. Er stond altijd een fiets klaar voor den Leider, er was altijd benzine in den wagen en Hartke zat altijd in zijn pensionkamer. Zelfs de eigen chauffeur van den Leider heeft het bestaan van ons nooit geweten. In het pension woonde een kameraad van het hoofdkwartier die niet eens wist dat kameraad Hartke daar woonde! En ook nadat alles goed afgeloopen was, hebben we er nooit over gepraat. We hadden het op ons genomen en... het was gelukt... dat ging eigenlijk niemand wat aan."

Ik onderbreek op dit oogenblik den verteller even en merk op: „En ik heb het altijd willen weten en kon er niet achter komen. Ook kame-

raad Gooijer, bij wien de Leider tijdens de oorlogsdagen verblijf hield, wist niet hoe de Leider bij hem was gekomen. Ik ben blij dat ik het weet, want dit wil iedereen graag weten ..."

We komen nu langzamerhand met ons verhaal aan den fatalen datum van 10 Mei. De kameraden Hein en Hartke worden hier van elkander gescheiden. Hein ontvangt Dinsdag den 7den Mei een spoedtelegram van zijn commandant: „Keer onverwijld terug". En hij komt in de nieuwe Alexander Kazerne te Den Haag aan, waar ze hem heel vuil aankijken. Blijkbaar keek hij zelf ook niet erg opgewekt, want een kornet zei tegen hem: „Kijk niet zoo bela ..., want alles is zoo rustig. Zaterdag gaan jullie naar huis."

De soldaat Hein vond het heel vreemd, dat hij voor die paar dagen naar zijn post terug moest keeren en ging naar een van zijn officieren om hem te vragen of het inderdaad waar kon zijn, dat ze over een paar dagen alweer konden afzwaaien. Deze officier zei: „Als je Hitler, Göbbels en Göring doodschiet, dan mag je direct naar huis."

Onze kameraad kon zich niet bedwingen en antwoordde, dat hij uit den mond van een officier wel wat betere taal verwacht had en geen woor-

den waaruit haat en nijd spraken. De officier kon daarop alleen zeggen : „Gij zijt N.S.B.-er", waarop kameraad Hein bevestigend antwoordde.

De stemming in de kazerne tegenover onzen kameraad was dus wel zeer ondragelijk en deze bereikte zijn hoogtepunt, toen de jongens, die tot op dat oogenblik ongewapend waren, in den nacht van 9 op 10 Mei wapens moesten gaan halen.

Kameraad Hein kreeg geen wapen. „Alleen maar een schildwacht," zegt hij.

En toen begon om half vier voor hem de oorlog : negen bommen vielen in de kazerne neer. Linker arm en been werden door splinters opengereten en nadat hij zich in het ziekenhuis tijdelijk had laten verbinden, ging hij naar de kazerne terug, om te zien hoe het met zijn kameraden gesteld was : puin, dooden, gewonden.

Het bevel luidde : „Ga naar de duinen om parachutisten te vangen". De jongens kregen een karabijn en een stelletje patronen en toen zeiden ze : „Kijk, nu doe je zoo en zoo en dan schiet je iedereen maar neer !" We hadden nooit wapens in handen gehad en die menschen werden er zoo maar op uitgestuurd !

Het ergste was, dat ze tegen mij zeiden : „Jullie komen niet voor wapens in aanmerking."

„Ik zei: „Moet ik er dan zoo op af en als ik zoo'n parachutist tegenkom, moet ik dan met m'n vinger wenken en zeggen: Jô, kom es hier?"

Ze zeiden ook nog dat Plesman, Damme en Mussert met zijn heelen staf doodgeschoten waren en dat het hoofdkwartier een puinhoop was.

Wat men verder beweerde, weet ik niet meer, ik ging tegen de vlakte... mijn wonden hadden me te pakken....

Toen ik in het ziekenhuis bijkwam, bevond ik mij in gezelschap van een Duitschen kapitein-vlieger, die een schotwond in zijn dij had en een Feldwebel-parachutist, wiens gezicht verbrand was. Ik was er dus, in vergelijking met die twee, nog vrij goed van afgekomen, hoewel ik met mijn arm nu al een jaar loop."

Kameraad Hein laat een lederen koker om zijn onderarm zien, en zegt: „Er zijn al eenige malen splinters uitgehaald".

„We lagen daar goed en ik dacht aan den Leider; hoe zou het met hem afgeloopen zijn. Ik kon haast niet aannemen dat ons plan gefaald zou hebben, doch misschien hadden ze hem toch overrompeld en... doodgeschoten?

Ik begon echter te gelooven dat hij nog leefde, toen ik op mijn ziekbed een lijst te zien kreeg

waarop ik zelf als „v e r m i s t" geboekt stond. Ik zei tegen de zuster dat die lijst, wat mij betrof, fout was en toen er een heer langs liep, die vroeg of hij iets voor ons kon doen, toen heb ik gezegd: Ja, mijn vrouw opbellen; die heeft bericht ontvangen, dat ik vermist ben, maar ik zit hier!

En ze kwam — samen met mijn trouwen kameraad Hartke, die mij alles over den Leider kon vertellen. De Leider kwam in die week ook naar Den Haag, om mij tezamen met kameraad Huijgen op te zoeken, maar hij heeft me niet kunnen vinden, want we waren toen overgebracht naar een veldhospitaaltje . . ."

We worden gestoord. Een man van de lijfwacht komt zijn commandant iets vragen. Dit gebeurt in de volgende 5 minuten nog zes maal ; het loopt blijkbaar storm op het hoofdkwartier. Doch kam. Hein laat zich niet uit het veld slaan en als er de zevende maal iemand komt, zegt hij : „Wie er nu nog binnenkomt, dien schop ik er uit . . . ik ben bezig !"

. . . „Toen ik eind Mei terug kwam, kreeg ik een week vacantie voordat ik mijn functie als „chef materiaal" weer aanving. In Februari van 1941 werd ik op voorstel van den Leider en in overeenstemming met de kameraden Van Geelkerken en

Kessler, die voor een betere beveiliging van den Leider, eèn vaste ploeg wilden hebben, tot commandant van de lijfwacht benoemd. Deze mannen, van wie de trouw aan den Leider bewezen is, beschermen hem en krijgen een algemeene ontwikkeling in sport, motorrijden, schieten enz. . . . Deze wacht wordt zeer binnenkort belangrijk uitgebreid."

Als nu de commandant Hein bij den adjudant Kessler wordt geroepen, neemt hij afscheid en het is dan kameraad Hartke, dus de man die den Leider naar zijn verblijfplaats heeft gereden, die mij het volgende, zeer spannende verhaal doet:

„De Leider had van den wagen en van mij als den bijbehoorenden chauffeur, nog nooit gebruik gemaakt. Ik zat in mijn pensionkamer, toen ik op 8 Mei, dus twee dagen voordat de oorlog uitbrak, 's avonds om 7 uur door kameraadske Van Bilderbeek werd opgebeld met de mededeeling dat ik dien avond om 12 uur aan het station te Amsterdam moest zijn."

. . . Hier moet ik even onderbreken en zeg: „Dat klopt precies. Den 8sten Mei hoorde Mussert dat Loudon te Washington de salarissen van de „Heeren" zou uitbetalen. Toen stond het voor hem vast dat het gebeurde . . . ."

„Ik bracht den Leider naar een kameraad te Laren en moest hem, als er geen bijzondere dingen zouden gebeuren, den volgenden morgen om half tien, daar ophalen.

Er gebeurde niets bijzonders en ik bracht hem den ochtend van den 9den Mei naar zijn huis te Utrecht. Er was niets bijzonders aan hem te merken; hij sprak over den wagen, waarin hij voor het eerst zat en over het weer, dat vrij goed was.

Ik ging weer naar mijn pensionkamer en wachtte af. Dien middag belde de secretaresse op, dat ik om 9 uur in de buurt van het katholieke kerkhof moest zijn. Een later telefoongesprek veranderde 9 uur in half elf. . . ."

. . . . „Op den vastgestelden tijd was ik bij het kerkhof, waar de Leider met zijn vrouw liep te wandelen. De Leider stapte onmiddellijk in den wagen, terwijl zijn vrouw terugwandelde. Ik bracht hem naar Bilthoven, waar ik hem, wederom „als er niets bijzonders gebeurde" om half tien moest ophalen.

Je voelde het naderen. Was het eerst een kwestie van maanden, toen werden het weken en zelfs dagen — *het zat nu in de lucht.* De Leider maakte sedert twee dagen gebruik van den wagen en er ging iets gebeuren! Wanneer, dat wist ik

niet, maar dat het gebeurde, dat stond nu vast!

„Den tienden Mei werd ik om 4 uur wakker door vliegtuiggeronk. Ik kleedde mij onmiddellijk aan en keek naar buiten. De vliegtuigen kwamen uit westelijke richting en ik vermoedde, dat ze van Engeland terugkwamen. Toen ik echter afweergeschut hoorde blaffen en toen er bommen neerkwamen, wist ik, dat er dus iets ernstigers aan de hand was. Ik heb mij klaar gemaakt, want dat wat komen zou, dat was er nu : „Er gebeurde iets bijzonders". Er werd echter niet opgebeld tot tien over zevenen. Het was de Leider zelf, die vroeg of ik direct kwam. Ik was natuurlijk op dit telefoontje verdacht en nam dus direct zelf den hoorn op. Ik ondervond geen moeilijkheden, haalde den wagen en reed naar Bilthoven. Er stonden op den weg posten, die het verkeer opnamen en zoo nu en dan een wagen aanhielden. Het HZ-nummer viel niet op en ik reed gewoon door.

Ik wachtte op de afgesproken plek op den hoek van de laan waar de Leider dien nacht verblijf had gehouden.

Dat duurde daar ontzettend lang en, wat het ergste was : het viel op, zoodat de menschen die daar woonden een soldaat haalden omdat het hen verdacht voorkwam. Ze werden trouwens, wat ik

later hoorde, van minuut tot minuut door de radio gewaarschuwd voor parachutisten! Ik kon daar wel staan om op parachutisten te wachten! De soldaat vroeg mij: „Wat doet U daar?" Ik zei: Ik kom uit Den Haag, van de Tromp Garage. „En wat komt U dan doen?" vroeg de soldaat verder. Hij had de bajonet op het geweer en de stalen helm op — het was volop oorlog en daar stond ik met een wagen uit Den Haag, terwijl ik 20 minuten op één plek wachtte. Daar kwam de Leider aanloopen — ik stond hier met dien soldaat — een vreeselijk oogenblik. Ik bleef echter doodkalm en antwoordde: We zijn gisterenavond opgebeld om hier iemand af te halen, maar als het lang duurt dan rijd ik terug, want ik vertrouw het zaakje niet.

De Leider liep voorbij, zonder te groeten — ik deed ook niets — hield alleen dien soldaat in het oog. En de daad bij het woord voegende, reed ik door en de volgende laan in... een blokje om en pikte den Leider spoedig op.

„Stond je daar al lang te wachten?" vroeg de Leider. Ik zei, dat ik er al 20 minuten stond. Men had mij niet zien staan.

„Wat was dat? Wat vroeg die soldaat?" vroeg de Leider verder. De Leider was heel rustig. De

spanning, waarin wij maanden hadden verkeerd, was geweken en hij zei: „We moeten zien erdoor te komen. Rijd den grooten weg richting Amsterdam!" We spraken af, dat we, bij een eventueele aanhouding zouden zeggen, dat de reis naar Amsterdam ging en dit geschiedde prompt aan het einde van den ouden weg van Bilthoven, waar deze op den betonweg naar Soestdijk komt. Twee militairen, met de bajonet op het geweer, de stalen helm op — „Stop" — „Uw papieren!"

De Leider zat achterin. Ze keken hem niet aan — controleerden mijn papieren van de Tromp-Garage en ik gaf er mijn eigen paspoort bij.

„Goed, doorrijden." Het ging verder. Waarheen we gingen, dat wist ik niet, ik volgde den Leider blindelings.

„Dat is één, nu de volgende," zei de Leider.

Die ontmoeting vond aan het einde van den betonweg plaats, daar waar deze op den weg Amersfoort—Amsterdam uitkomt, naast het paleis Soestdijk. Weer twee soldaten in oorlogsuitrusting.

Het was op dat plekje zeer stil — er was vrijwel geen verkeer en deze mannen zouden dus allen tijd gehad hebben, om den wagen ondersteboven te keeren en te doorzoeken. In ieder geval hadden

ze tijd genoeg om den Leider te vinden en te ondervragen. Ze waren rustig en het ging net zoo als den eersten keer: „Papieren? — In orde!", alleen vroegen ze ditmaal: „Waarheen gaat de reis?" waarop ik prompt antwoordde: „Naar Amsterdam!"

Er gebeurde niets. Nu zei de Leider: „Zoo, we zullen zien dat we verder komen."

Bij de wegkruising Crailo maakten we voor de derde maal kennis met soldaten, die thans wat grondiger op de zaak ingingen, zoodat het mij voor het voortzetten van onze reis, bang om het hart werd. „Papieren? Waarheen?"

Thans sloegen ze voor het eerst acht op den man achterin. „Wie bent U?" vroegen ze en waar de reis heen ging.

„Moet nog voor zaken naar Amsterdam." —

„Heeft U papieren bij U?" —

„Neen!"

De beide soldaten praatten wat heen en weer en er volgde na eenige minuten van groote spanning: . . . „U kunt doorrijden".

We gingen verder. De spanning was weer voor een oogenblik geweken. De Leider zei: „Tot zoover is het gelukt," en even daarna, we waren nog geen 200 meter verder, zei hij: „Stop bij dat

witte hek."

Ik dacht: daar moeten we zijn en inderdaad stapte de Leider uit, bedankte mij voor de goede zorgen en sprak de hoop uit dat we elkander spoedig zouden weerzien. De Leider liep het hek binnen — het was het huis van zijn adjudant Kessler, zooals ik later vernam...."

Ik moet even uitblazen en kijk op. Deze rustige jongeman vertelt zijn avonturen zonder eenige franje — doodbedaard — kalm — een heel andere man dan zijn gezworen kameraad Hein. Deze man heeft de gevaren getrotseerd — is als door een wonder erdoor gekomen — de Leider bleef gespaard, terwijl het land al in oorlog was en de bajonetten rondom stonden. Gods hand leidde deze reis — de Leider stelde zich thans onder de hoede van kameraad Kessler — deze man had zijn plicht gedaan en... goed gedaan! Nu moest hij zijn aftocht nog dekken. Hij reed naar het huis van kameraad Ter Poorten te Naarden, zijn chef van het hoofdkwartier en vroeg of hij iets voor hem zou kunnen doen.

„Mocht het noodig zijn, dan bel ik," zei kameraad Ter Poorten. Kameraad Hartke had nu een alibi — hij was in Naarden geweest! Na nog eenige malen te zijn aangehouden, kwam hij in

Amsterdam aan, waar hij in den „Bolwerk"-winkel in de Kalverstraat een paar cigaretten haalde. Hier was alles rustig en normaal. Hij had een tweede alibi. Toen ging het over den ouden weg, naar Utrecht terug. Tot Breukelen werd hij door militaire politie op den motor gevolgd. Deze werd daar afgelost en anderen reden tot aan de grens van de gemeente Utrecht, achter hem.

Hartke reed Utrecht binnen en omdat er voor zijn pension een rechercheur en er voor het hoofdkwartier maar even z e v e n stonden, reed hij verder, naar huis, te Doorn.

„Ik redeneerde aldus," zegt kameraad Hartke, „als ze me dan toch moeten oppakken, dan maar thuis, dat is het meest gewoon. En jawel — ik reed het hek binnen en dat werd achter mij door soldaten gesloten. Twee minuten later zat ik in een motorzijspan en drie kwartier hebben ze me verhoord om te vernemen waar de Leider was. Ik zei, dat ik hem den vorigen avond naar huis had gebracht. Ze zeiden dat ze me zouden doodschieten als ik het niet wilde vertellen. Ik zei, dat ik het inderdaad niet wist en dat ze maar moesten schieten als dat noodzakelijk was. Om 5 uur gingen we uit Doorn weg en werd ik met een stel kameraden en veel Duitschers naar Wijk bij

Duurstede gebracht. Den volgenden morgen reisden we om half elf via Amsterdam, Zaandam naar fort Spijkerboor, waar ik kameraad Van Geelkerken op een afstand zag en hem door seintjes beduidde, dat ik den Leider in veiligheid gebracht had. Deze seinen blijkt hij inderdaad te hebben begrepen. Het fort was vol en toen ging de tocht over Amsterdam, Haarlem en Heemstede naar Leiden. We waren met elf autobussen op stap gegaan en werden om de honderd meter aangehouden. In Leiden was luchtalarm en moesten we wachten.

In Den Haag aangekomen, telde ik nog maar 5 of 6 bussen. Waar de andere gebleven zijn, weet ik niet. De menschen uit die wagens hebben ze misschien in plaatsen onderweg opgeborgen.

We kregen eindelijk onderdak in de manege van de oude Alexanderkazerne en hier waren een paar kameraden die ik kende en hier was verder het heele personeel van den ex-keizer uit Doorn. Hierbij sloot ik mij aan, want ik kende ze practisch allemaal, omdat ik uit Doorn kom.

Op den tweeden Pinksterdag werd ik opnieuw verhoord. Ditmaal door twee burgers.

„Waarom zit U hier ?"

„Dat weet ik niet."

Amsterdam aan, waar hij in den „Bolwerk"-winkel in de Kalverstraat een paar cigaretten haalde. Hier was alles rustig en normaal. Hij had een tweede alibi. Toen ging het over den ouden weg, naar Utrecht terug. Tot Breukelen werd hij door militaire politie op den motor gevolgd. Deze werd daar afgelost en anderen reden tot aan de grens van de gemeente Utrecht, achter hem.

Hartke reed Utrecht binnen en omdat er voor zijn pension een rechercheur en er voor het hoofdkwartier maar even z e v e n stonden, reed hij verder, naar huis, te Doorn.

„Ik redeneerde aldus," zegt kameraad Hartke, „als ze me dan toch moeten oppakken, dan maar thuis, dat is het meest gewoon. En jawel — ik reed het hek binnen en dat werd achter mij door soldaten gesloten. Twee minuten later zat ik in een motorzijspan en drie kwartier hebben ze me verhoord om te vernemen waar de Leider was. Ik zei, dat ik hem den vorigen avond naar huis had gebracht. Ze zeiden dat ze me zouden doodschieten als ik het niet wilde vertellen. Ik zei, dat ik het inderdaad niet wist en dat ze maar moesten schieten als dat noodzakelijk was. Om 5 uur gingen we uit Doorn weg en werd ik met een stel kameraden en veel Duitschers naar Wijk bij

Duurstede gebracht. Den volgenden morgen reisden we om half elf via Amsterdam, Zaandam naar fort Spijkerboor, waar ik kameraad Van Geelkerken op een afstand zag en hem door seintjes beduidde, dat ik den Leider in veiligheid gebracht had. Deze seinen blijkt hij inderdaad te hebben begrepen. Het fort was vol en toen ging de tocht over Amsterdam, Haarlem en Heemstede naar Leiden. We waren met elf autobussen op stap gegaan en werden om de honderd meter aangehouden. In Leiden was luchtalarm en moesten we wachten.

In Den Haag aangekomen, telde ik nog maar 5 of 6 bussen. Waar de andere gebleven zijn, weet ik niet. De menschen uit die wagens hebben ze misschien in plaatsen onderweg opgeborgen.

We kregen eindelijk onderdak in de manege van de oude Alexanderkazerne en hier waren een paar kameraden die ik kende en hier was verder het heele personeel van den ex-keizer uit Doorn. Hierbij sloot ik mij aan, want ik kende ze practisch allemaal, omdat ik uit Doorn kom.

Op den tweeden Pinksterdag werd ik opnieuw verhoord. Ditmaal door twee burgers.

„Waarom zit U hier?"

„Dat weet ik niet."

„Bent U lid van een politieke partij ?"
„Neen."
„Ja maar . . . bent U nergens lid van ?"
„Ik ben lid van de N.S.B., dat is geen politieke partij, dat is een volksbeweging."
„Oooo !"
„Ben ik daarvoor opgepikt ?"
„Dat kan wel."
„Mag ik misschien weten of ik inderdaad ben opgepikt omdat ik lid van de N.S.B. ben ?"
„Houdt U het daar dan maar op ! Heeft U een functie bij de N.S.B. ?"
„Ik ben 7 jaar op het hoofdkwartier, maar ik heb geen functie. Ik ben geen blokleider of kringleider of zoo."
„Heeft U den Leider naar een schuilplaats gebracht?" — — — — — — —
Ha, daar ging het om! Ze wilden Mussert hebben. De Leider der N.S.B. moest aan de democratie worden uitgeleverd en zou dan worden neergeschoten of misschien wel worden doodgemarteld! Hieruit voelt hij dat het inderdaad een nutteloos wagen en zelfs een krankzinnigheid geweest zou zijn als Mussert zich niet ergens verdekt opgesteld zou hebben.
Rustig antwoordt kameraad Hartke:

,,Ik niet.''

,,Inderdaad wist ik niet waar de schuilplaats van den Leider zich bevond. Ik wist zelfs niet of hij die wel had kunnen bereiken. Maar door de vragen van deze mannen, werd ik gerustgesteld. Wat ze met **mij** gingen doen, was bijzaak. Ons doel was bereikt. We hadden ervoor gezorgd dat de Leider behouden bleef. Het plan, dat maandenlang zorgvuldig was voorbereid.... het was geslaagd!

Den Leider... dien hadden ze niet!''

Kameraad Van Graas

DE SLAG OP DE MALIEBAAN.

KAMERAAD VAN GRAAS VERTELT

IN DE DAGEN DAT de leden werden opgepakt en de joden-terreur hoogtij vierde, werd er op de Maliebaan te Utrecht een veldslag geleverd door soldateska van Nederlandschen bloede. Het Hoofdkwartier was door de politie, onder leiding van den inspecteur Heitinga, op uiterst correcte wijze, van boven tot beneden doorzocht. Een paar mappen en documenten waren meegenomen.

Kameraadske Van Bilderbeek had de politie ontvangen en op haar verzoek kasten en archieven met de sleutels geopend. De zaak was in orde en hoewel er een paar rechercheurs in de buurt

bleven, was het gebouw „in orde bevonden" en begaf de secretaresse zich er den volgenden dag heen, om haar werk te gaan doen.

Wat kun je ook aan een dood gebouw verder doen, dan het met rust laten en op zijn plaats laten staan, desnoods onder bewaking stellen?

De kameraden, die op den morgen na den oorlog het Hoofdkwartier binnentrokken, troffen hier een zoo groote wanorde aan, dat we hierbij eens even moeten stilstaan. Dit werpt een fel licht op den haat tegen de N.S.B. en tevens op het ongedisciplineerde leger, dat het op den dag van onze càpitulatie noodig vond om op eigen houtje oorlog te gaan voeren tegen een dood gebouw, kasten, papier, voorwerpen, doch ook om op beestachtige wijze op te treden tegen de eenige kameraden die zich in het huis bevonden, de trouwe kameraad Van Graas, het hoofd van den Huishoudelijken Dienst en zijn vrouw.

„.....Mijn vrouw en ik waren thuis gebleven. We woonden toen in het z.g. „souterrain" van het Hoofdkwartier en nadat het gebouw door de politie was onderzocht, bestond er voor ons geen aanleiding om het te verlaten.

Het was rustig, doch wat we op dien laatsten dag beleefden, dat was verschrikkelijk en als we

het hadden vermoed, dat ons zoo iets ontzettends te gebeuren stond, dan waren we stellig niet gebleven.

Wel hadden we op 11 Mei al wat ongemak van het publiek en van de buren, die scholden en spogen als we boodschappen gingen doen, maar, hoewel dat natuurlijk niet erg prettig was, deed dat ons verder weinig. We zijn aan het verduisteren gegaan. Maandagavond kwam er voor het eerst leven in de brouwerij. Er werd op de ruiten getikt en gebeld. Een patrouille soldaten stormde naar binnen. Ik werd met bajonetten naar buiten geduwd en moest tegen den muur gaan staan met de handen in de lucht, terwijl het schelle licht van een paar zaklantaarns op mij werd geworpen: „U geeft lichtseinen uit de keuken."

Nou, dat was absoluut onmogelijk, want we hadden het daar met zwart papier heel goed verduisterd en daarenboven waren daar nog dikke gordijnen voor.

We hadden twee honden en die gingen ontzettend te keer. Mijn vrouw hield ze in bedwang. Zes soldaten liepen met revolvers door het „souterrain" te zoeken en Kazan had ze bijna naar de keel gevlogen — zoo was dat beest van streek. Het liep echter goed af — er werd geen bezwa-

rend materiaal gevonden — het was keurig verduisterd en hoewel er één beweerde, dat we toch maar opgehangen moesten worden, verdween de patrouille weer en keerde de rust in het gebouw terug . . .

Dinsdagmorgen lag de Maliebaan al om half zeven vol soldaten. Ze hadden klei op hun helmen gesmeerd, liepen rond met baarden en snorren van eenige dagen en zagen er moe uit. Je kon zien, dat de jongens veel hadden meegemaakt. Er werd lang gebeld, op de deur geslagen en geschreeuwd, zoodat een doove het zelfs zou hebben kunnen hooren.

Ik trok een kamerjas aan en deed de deur open. Een tweede luitenant stond voor me. Hij beweerde, dat hij opdracht had om de neon-verlichting van den gevel te verwijderen. Terwijl hij met eenige soldaten naar binnen stormde, viel de voordeur dicht; die kan niet blijven open staan, tenzij je er de mat tusschen legt. Geweerkolven werden tegen deze arme deur geslagen en ik wist niet, hoe gauw ik haar weer zou open maken.

Terwijl de officier met zijn mannen de neonletters van den gevel ging schieten — dat deden ze van de ramen van de bovenverdieping uit, door middel van revolvers en geweren — ben ik me

snel gaan aankleeden, want ik voelde wel, dat de slag tegen het Hoofdkwartier begonnen was en ik wilde er een beetje netter uitzien dan in een kamerjas.

Schilderijen van de Koningin en van den Leider, mappen van zwart-rood leder, werden verscheurd en door de ramen op straat gegooid.

Deze eerste aanval duurde 20 minuten en ik zei tegen mijn vrouw : Nou wordt het tijd dat we vertrekken.

Toen wij er vandoor wilden gaan, zagen we dat een van onze buurlui de soldaten op het poortje naast het Hoofdkwartier opmerkzaam maakten en hen uitduidden, dat ze zoo in den tuin konden komen. Daarna nam hij een grooten troep soldaten in zijn eigen huis. Weldra zag je overal soldaten met geweren zitten : op de daken rondom en voor alle ramen en deuren, tot achter op de spoorlijn toe. Voor het gebouw stond misschien wel een heel regiment — de Maliebaan liep vol — het Hoofdkwartier was volkomen omsingeld en er was geen denken aan dat we het groote gevaar, dat ons dreigde, nog zouden kunnen ontloopen. De oorlog was voor ons begonnen en hoewel we er eerst erg van onder den indruk kwamen, kon

het mij al spoedig niets meer schelen. Ik wist dat een kogel mij zou dooden, maar ik zou mijn vrouw verdedigen tot het uiterste. Het speet mij ook om de-honden.

Daar werd al gebeld. Een majoor, dien ik daarna niet meer weergezien heb, vertelde me, dat zijn mannen huiszoeking zouden doen en vroeg mij: „Waar is de Leider!"

„Ik weet het niet," antwoordde ik prompt en dat was inderdaad een feit, want ik had sedert 9 Mei 's avonds half elf niets meer van hem gehoord of gezien. „Landverrader, we krijgen jou zoometeen wel," zei de majoor en hij verdween.

Toen de soldaten met bajonetten kasten gingen openbreken zei ik: Wacht even, want ik heb overal de sleutels van! Het gaf niets en ze sloegen en schoten maar raak. Iedereen handelde op z'n eigen houtje en soms riepen ze tegen elkaar: „Niet schieten," omdat ze gevaar liepen elkander dood te schieten. Het tuinhekje werd opengehakt, terwijl je het met één vinger open maakt. Ik zei tegen mezelf: Word niet kwaad en al sarren ze je dood — blijf kalm, want je mag ze geen aanleiding geven. En dat is mijn behoud geweest, want ze sarden elkaar zelfs, omdat de een den ander tegen mij wilde opzetten. Voor

elkaar waren ze te laf om mij ineens neer te schieten. Er riep er één: „Gooi hem d'r uit," en ze prikten me met hun bajonetten in den rug. Ik bleef tegen die bajonetpunten ophangen, want daar voelde ik mij het veiligst. Zoo duwden ze me over de binnenplaats en ze moesten roepen: „Niet schieten!" toen er van de omliggende daken op mij geschoten werd, om zelf niet geraakt te worden. Maar ze konden nog niet eens schieten — de kogels vlogen links en rechts langs mij heen. De bajonetprikken had ik nog dagen lang in mijn rug . . .

Ze brachten me naar het achtergebouw. Een bureaulamp werd, terwijl ik met mijn armen in de lucht voor de kluisdeur stond, naar mijn hoofd gegooid — vlak erlangs — pats — het tuig!

„De sleutels," zeiden ze. Daarvan heb ik de sleutels niet, zei ik. Ze vroegen om een handgranaat, dan zouden ze die kluis wel eens even forceeren. Maar de helden hadden nog niet eens een handgranaat meegebracht!

Toen hadden ze het gevonden! Terwijl ze de schutting omsmeten, vonden ze een draad die van het achtergebouw naar den voorkant liep. Dat was een draadje van mijn luidspreker. Achter staat het toestel en ik luister als ik zit te eten op

een aparten luidspreker mee met de muziek van dat toestel. En toen ze op den zolder van het achtergebouw kwamen, toen was het heelemaal voor elkaar. Op een afgeschut gedeelte stond daar een geluidsinstallatie uit dien reclamewagen van ons, netjes opgeborgen. Die wagen werd steeds in beslag genomen als hij door de stad reed en daarom hadden we hem gedemonteerd. De wagen deed dienst als vrachtwagen en de geluidsinstallatie stond daar op zolder. Ze sloegen alles kapot en een kwam met een gedeelte ervan aandragen: „De geheime zender, we hebben hem!" En de antenne? Die hadden ze ook gauw gevonden. Het was de antenne van de buren! Ze sjouwden mij maar mee, het heele gebouw door en op een gegeven oogenblik kwamen er weer nieuwe binnen en die begonnen met nieuwen haat en verschen moed hun vernielingswerk.

Op een gegeven oogenblik stond ik weer tegen den muur met de armen in de lucht. Het kon me niets meer schelen en ik werd zoo rustig als iets. Ik werd door bajonetten tegen den muur geduwd en een naar kruitdamp stinkende revolver werd met den loop op mijn tanden geduwd; bah, wat vies was dat ding. Daar hadden ze mee geschoten!

„Waar is de Leider?"

Ik kon er niet op antwoorden. Er was weer zoo'n golf voorbij en de Maliebaan was één groote legerplaats — het Hoofdkwartier had het zwaar te verantwoorden. Maar ik werd steeds kalmer. De honden hadden wij in bedwang weten te houden. Mijn vrouw had daar een heele kluif aan en hield Kazan, die het felste was, met beide handen onder haar rokken, terwijl ze op een stoel in de keuken zat. Ze schoten van de straat af door de ramen van de keuken naar binnen en hoewel de kogels rakelings langs mijn vrouw vlogen, was het een wonder dat ze niet werd geraakt! Mijn vrouw zat plat langs den kant en daar — kameraad Van Graas stelt het aanschouwelijk voor — sloegen de kogels in. De soldaten die zoo nu en dan de keuken kwamen binnenstormen, werden soms bijna door hun eigen soortgenooten van de straat af, geraakt en herhaaldelijk klonk het: „Niet schieten." Het is in dat „souterrain" erg donker en het stond er vol kruitdamp — het was verschrikkelijk — formeel oorlog!

„Denk om die vrouw," hoorde ik schreeuwen en er werd van de straat geantwoord: „Wat kan mij dat rotwijf schelen!"

Daarop gingen ze een ijsje koopen en kwam de volgende golf binnen. Ik was weer door het

gebouw gesleept en zag in de gang beneden ineens een bloedspoor. „Ze hebben m'n vrouw vermoord", schoot me door het hoofd en hoewel ik door soldaten in bedwang werd gehouden, nam ik de verantwoording en sprong er tusschen uit. In de keuken zat ze niet meer — het stond er blauw van de damp — wel lag er een groote plas bloed. Ik volgde het spoor door de gang. Het leidde naar de kamer naast de keuken, waar ik mijn vrouw huilende aantrof. Gewond ? Wat hadden de ellendelingen met haar gedaan. Wraak kwam in mij op ! Kazan was in haar handen doodgeschoten ! Het dier werd met een bajonet geprikt en sprong toen volkomen wild geworden op en beet in de hand van zijn aanrander. Hij had hem zijn halve hand afgehapt. Een andere soldaat schoot hem neer. Hoewel ik den dood van onzen trouwen Kazan zeer betreurde, was ik blij om het behoud van mijn vrouw. De andere hond, de zwarte, was zoo onder den indruk van het gebeurde, dat hij geen kik meer gaf en wegkroop.

Om 4 uur 's middags kwam er politie. Wij werden opgesloten in de kamer en moesten met den rug naar deze mannen toe zitten, terwijl ons aan het verstand werd gebracht, dat we den kogel zouden krijgen als we ons verroerden. Toen wer-

den dezen om half zes afgelost door militaire politie, die meteen zei: „Nou bent U wel veilig. Het komt voor elkaar. Waarom bent U hier ook gebleven?"

Mijn vrouw was schoon op en ikzelf had het ook te kwaad. Als er nu nog soldaten kwamen, dan werd hun aan het verstand gebracht, dat ze konden vertrekken: „Wij hebben hier de leiding, het is in orde."

Het werd rustiger, totdat er om half zes een groot lawaai buiten ontstond. Claxons, gerij en geros — ze gingen vertrekken.

We kregen van onze bezetters vrijheid en het werd spoedig volkomen stil in huis. Er kwam iemand de trap af die tegen een tweeden onbekende zei: „Hier heb je een gulden, ga voor die twee menschen brood halen!" Hij deed het en ik heb ze nooit meer terug gezien. Op m'n knieën kroop ik door de voorkamer naar de ramen — het heele spul ging weg en ik kon mijn vreugde haast niet bedwingen. Er bleven echter twee posten voor de deur staan.

„We moeten nu weg, want er komen zoo meteen anderen en dan begint het opnieuw," zei ik tegen mijn vrouw. We trokken jassen aan, want, hoewel het mooi warm weer was, wisten we niet waar we

dien nacht zouden terechtkomen. We waren als de dood voor de buren en slopen langs de heesters om te probeeren ongemerkt achteruit te komen. Maar op de spoorlijn stonden ze: „Halt!" We doken weg en vlogen op een hol naar binnen. Ik hield nu weer de twee posten aan den voorkant in de gaten — één was er al weg en ik wachtte op het oogenblik dat de andere een eindje verder zou loopen. En dit oogenblik kwam spoedig. De man liep op een vrachtwagen toe, als wilde hij vragen of hij niet mee mocht en op dat oogenblik vlogen we het poortje uit en volgens afspraak rechtsaf langs de huizen en rechts den hoek om. We verademden. Ik kocht een ijsje voor m'n vrouw en ging in een winkel op m'n dooie gemak sigaretten koopen.

We wisten toen heelemaal nog niet, dat Nederland gecapituleerd had — de schrik zat ons nog in de beenen. Mijn vrouw was schoon op. We merkten pas dat er iets aan de hand was toen het donker werd en de lichten bleven branden..."

Van Graas heeft zijn verhaal verteld. Een verhaal van een trouwen kameraad, die tot op het laatst op zijn post bleef en die door eigen volksgenooten met den dood werd bedreigd.... We moeten ons hierbij afvragen hoe het met den

Leider zou zijn gegaan als hij in handen van deze soldateska gevallen zou zijn!

„Ze hebben een massa gestolen. Mijn eigen linnenkast . . . leeg ; fototoestel, radio, eigen dingen van mijn vrouw, en veel kapot — het huisraad kort en klein — het kleed vol gaten . . . We zijn Woensdagmorgen foto's gaan nemen, maar daarvan is weinig terechtgekomen — het lag voor het Hoofdkwartier vol glasscherven . . .

Om half negen stopte er een auto voor al dat glas en daar stapten uit de Leider met kameraad Gooijer . . . . „Zoo, daar zijn we weer," zei de Leider, die met een luid Houzee door de veertig kameraden die den boel aan het opknappen waren, werd begroet.

„Nou, 't ziet er nog al uit," zei de Leider, toen hij rondliep. Hij was doodkalm en vervolgde : „Je moet het glas voor de deur even weghalen," en toen hij in zijn kamer kwam, waar niets meer stond, vroeg hij wat hiervan terecht gekomen was. „Alles in de kluis, Leider," antwoordde ik. Daar was hij bijzonder over te spreken en liet er op volgen : „Maar wanneer kan ik er weer in ?"

Ik zei dat dit met een anderhalf uur het geval zou zijn. En we hebben hard gewerkt, zoodat het voor elkaar kwam. Achteraf was het allemaal niet

zoo verschrikkelijk. Het had erger kunnen zijn. De Leider was er !

Binnen de twee uur was hij al weer aan het werk — de zaak ging door.''

MET MUSSERT

Als donker om ons heen, de nacht vergaat
En wij zoo eenzaam door de stille lanen loopen,
Klinkt ginder vaag een voetstap op de straat
Wij gaan en dwalen voort - en stil, wij hopen!

Want ver toch over onze grenzen schijnt het licht,
Dat eenmaal heel Europa zal bevrijden.
Wij zonen van één broedervolk zien onzen plicht
En willen door het duister mede strijden.

Wij gorden om het scherpe zwaard en gaan,
Om Dietschland uit die donk're nacht te voeren.
Er zal in 't volle licht weer mogen staan
Een volk van kameraden, werkers, boeren!

Als lichter om ons heen, de dag ontstaat
En wij zoo eensgezind, de volksgenooten groeten
Klinkt krachtig aller voetstap op die straat
Want Mussert gaat voorop — omdat wij moeten!

Bereikt de zon nog ééns zijn hoogsten stand,
Dan geeft ons kracht om weer te gaan gelooven
Dit groote, dapp're volk van Nederland,
Want Mussert's vaste hand leidt ons naar boven!

N. Colas.

Het huis

WAAR DE LEIDER VERBLIJF HIELD

ALS JE LANGS DEN ouden Naarderstraatweg van de vesting Naarden naar Huizen gaat, kom je, even voorbij de oude tol, langs een eenvoudige boerenwoning aan den linkerkant. De rails van de voormalige Gooische Stoomtram liggen nog aan de rechterzijde langs dezen weg. Sedert er een nieuwe, breedere weg tusschen Naarden en Huizen werd aangelegd, heeft de oude Naarderstraatweg zijn beteekenis verloren en is verwaarloosd blijven liggen, smal en vol kuilen. Het is er stil geworden sedert de tram er niet meer rijdt en sinds het verkeer over den Nieuwen Bussummerweg gaat. Alleen 's Zon-

dags zie je er wel wat verkeer van menschen die deze oude route wegens haar natuurschoon boven de nieuwe, de voorkeur geven.

Het huis van de familie Gooijer staat daar vrij eenzaam, heeft een kleinen voortuin met een hooge heg en gaat in den zomer geheel schuil achter het groen, zoodat het van den weg af nauwelijks is te zien.

Langs het huis loopt aan den eenen kant het rijwielpad naar het IJsselmeer. Tusschen dit pad en het huis ligt een rij van eikenhakhout boschjes, terwijl langs den grooten achtertuin die erbij behoort, een hooge heg loopt, zoodat men van het rijwielpad af niet kan zien wat er in den tuin voorvalt. Deze tuin, die misschien wel 100 meter diep is en waar Gooijer aardappelen en groenten verbouwt en die naast appelen en pruimen ook aardbeien en bessen voortbrengt, wordt aan de achterzijde begrensd door dicht kreupelhout. Midden door dien tuin loopt over de geheele lengte, een smal pad. Aan de andere langszijde grenst het erf aan een onafzienbaar bouwland, waarvan het eveneens door een heg wordt gescheiden.

De familie Gooijer woont hier nog niet zoo lang. Ze woonde vroeger aan den Nieuwen Bussummerweg en ze ging verhuizen omdat het

hier rustiger was en de kans op zomergasten grooter.

Het is een doodeenvoudig huis van één verdieping met een zolder over de heele lengte en breedte.

Zonder eenige architectuur staat dit leelijke, onopvallende huis daar en wie zou vermoeden dat dit nu de verblijfplaats zou zijn geweest van onzen Leider?

Degenen die deze plek vonden — een plek die de Leider niet alleen direct bij het uitbreken van den oorlog kon bereiken, maar waar hij ook gedurende den duur daarvan, verblijf heeft kunnen houden, zonder te worden opgemerkt — getuigen van een meer dan natuurlijken speurzin. Ik woon al 9 jaar in Huizen, op nog geen vijfhonderd meter hemelsbreed van Gooijers huis verwijderd en heb het na 7 jaar pas heel toevallig ontdekt door het simpele feit dat mijn oude kameraad Gooijer er naartoe verhuisde.

Als iemand mij voordien zou hebben gevraagd of ik vlakbij een boerderij wist, dan zou ik den vrager ontkennend hebben moeten antwoorden.

Hier zat Mussert en het huis is nu een soort bedevaartsoord geworden voor de leden der N.S.B. Honderden kameraden hebben in deze

eenzame woning reeds een bezoek gebracht, omdat ze de omgeving wilden zien waar de Leider behouden werd en om hun naam te zetten in het boek dat den titel draagt: „Trouw aan den Leider''. Maar vooral omdat ze willen kennismaken met die trouwe kameraden die voor hem hebben gezorgd en hem hebben behoed tegen de gevaren die in die vijf dagen van vreeselijke terreur hem boven het hoofd hingen, en waarvan het einde wellicht de kogel zou zijn geweest.

Op de vredige heide bij Huizen willen ze dank zeggen aan kameraad Gooijer en zijn vrouw.

KAMERAADSKE GOOIJER

EEN EENVOUDIGE vrouw, Duitsche van geboorte, een zeer goede huisvrouw. Ze heeft een zoon van 8 jaar, een flink blond joch, dat op vader lijkt.

Ze heeft zeer moeilijke jaren achter den rug — de zaken zijn nooit goed gegaan en ze ging zelf uit werken en koken. Om haar voortreffelijk koken is ze in het heele Gooi beroemd! Kameraadske Gooijer die indertijd door haar familie in Duitschland zelfs om haar trouw aan den Führer werd uitgelachen, is een echte Nationaal Socialiste, met een mooi hart, een goede moeder en een ziel, die bereid is offers te

Kameraadske Gooijer

brengen. Ze heeft een eigen, frisschen kijk op het leven en een zeer juist oordeel over menschen uit haar omgeving. In haar hart leeft ontzag voor den Leider en ze kan er niet over uit, dat zij het nu juist geweest is, die den Leider heeft mogen verzorgen, iets, wat vele Nederlandsche vrouwen haar met recht benijden.

„Maar Mussert is zoo eenvoudig," zegt ze, „dat had ik nooit geweten en daarom ben ik er nog trotscher op, dat wij hem hier hebben gehad — zoo eenvoudig is die man."

Het uitzicht uit de woonkamer

kameraadske gooijer vertelt . . .

„VRIJDAG, DE TIENDE Mei 1940, was een dag, dien ik mijn heele leven nooit zal vergeten. Om half vijf in den morgen werd ik wakker door een groot lawaai in ons huis. De ramen stonden te klepperen en de muren trilden — het huis schudde op zijn grondvesten. Door al dit lawaai heen hoorde men een geruisch als was het van motoren.

Met een schrik in het hart werd ik wakker en ik sprong uit mijn bed, deed gauw iets aan en liep naar het raam en toen naar het andere, maar kon buiten niets ontdekken. Het leek ook wel, of er iemand op zolder heen en weer rende. Ik had er

spijt van dat we dit huis pas waren gaan bewonen, want ik vermoedde nu, dat er geesten of spoken aan den gang waren. Mijn man was niet thuis, omdat hij de heele week in Limburg aan het werk was. Voor Vrijdag 's avonds, kwam hij nooit terug ..."

Ik kijk eens om mij heen. Ik zit in dit eenvoudige boerenhuis, waaraan niets bijzonders valt op te merken. Daar staat de potkachel — hier de tafel — het uitzicht door het eene groote raam over een uitgestrekt stuk land, met in de verte een toren van het dorp Huizen, een fabriek, een gashouder en veel kleine huisjes — zeer vreedzaam en landelijk. Geesten of spoken zou je hier allerminst vermoeden!

Kameraadske Gooijer laat me eerst even het huis zien...

„Dit is onze woonkamer," zegt ze. „Het huis is een beetje ouderwetsch ... hier achter is de slaapkamer," waar we door een schuifdeur even naar binnen kijken. 't Ziet er hier netjes uit. De woonkamer ligt aan den voorkant, waar een tuin met zijn heg aan den Naarderstraatweg grenst. De voordeur zit in het midden van het huis, terwijl er zich aan den anderen kant, naast het

voorportaal eveneens een woonkamer met een aangrenzende slaapkamer bevindt. Dit is de „mooie" kamer. Het huis is eigenlijk dubbel. De gang deelt het in tweeën. De voordeur wordt nooit gebruikt. Je gaat door gang en keuken achteruit en loopt om het heele huis heen. Van de keuken uit kijken we in een grooten achtertuin met vruchtboomen. In de keuken gaan we een zeer steile trap op, naar den zolder, die een flinke ruimte onder het dak is. Door het raam links kijk je over het land; hetzelfde uitzicht als in de woonkamer beneden. Het kleinere raam aan den voorkant laat bijna geen uitzicht op den weg toe, omdat er voor het heele huis een rij geschoren boomen staat. Aan den rechterkant is een klein kamertje van de groote zolderruimte afgeschut.

Hoe het hier kan spoken — nee, dat ziet er me hier te gewoon uit. Dit is een ouderwetsche boerderij — doodeenvoudig!

Kameraadske Gooijer heeft onderwijl haar verhaal voortgezet. „Mijn broer, die al twaalf jaar bij ons inwoont, sliep in de andere slaapkamer, beneden. Hij sliep ondanks alle herrie door en ik vroeg hem, of hij even op zolder zou willen gaan kijken, of er daar misschien iemand was. Hij ging naar boven, maar kwam met de boodschap terug,

dat hij niets kon ontdekken. We keken naar buiten en zagen vier vliegtuigen, die heel laag vlogen. Dat vonden we heel gewoon, want sedert de mobilisatie vlogen er vaak Hollandsche vliegtuigen in oefenvluchten boven ons huis. Maar deze vier laagvliegenden vond ik toch wel een beetje vreemd en dan al dat lawaai!

We gingen toen maar weer naar bed en sliepen zelfs weer in. Om 8 uur hoorde ik toen door de radio, dat de Duitschers Holland binnenrukten en dat onze bondgenooten ons kwamen helpen. Dat vertelde de omroeper van Hilversum. Ik moest, of ik wilde of niet, aan Polen denken. Onze bondgenooten zouden de Polen ook komen helpen, maar de Engelschen hadden geen vin voor de Polen verroerd.

Op dit oogenblik, nu mij de toestand door de radio werd verkondigd, werd ik daarover inwendig zeer rustig. Maar er groeide een andere, vreeselijke angst in mij, n.l. dat mijn man zich in Limburg bevond, dus vlak aan de Duitsche grens. Hoe zou die met zijn auto door het front en hier naar toe kunnen komen? En mijn broer! Hij is Rijks-Duitscher, en al jaren blokleider van de Duitsche kolonie in Bussum. Die wordt direct opgehaald en ze zullen hem wel ergens vasthou-

den. Wie weet waarheen ze hem brengen. Ik dacht hierbij aan Polen, hoewel ik mij meteen zelf moest bekennen dat ik er van overtuigd was dat Nederlanders tot moord niet in staat zouden zijn en ik dus niet voor zijn leven behoefde te vreezen. Het was bekend dat de haat tegen alles wat Duitsch was, in ons volk was aangekweekt.

Ik wist niet wat ik moest beginnen en we zijn maar aan het werk gegaan. Hij ging met zijn groentenkar op weg en ik ging in 't huis aan 't werk, want het was Vrijdag voor Pinksteren en met de feestdagen moest het er extra netjes uitzien.

Er kwam zelfs nog bezoek. Een kameraadske van de N.S.B. kwam bij mijn broer aardappelen bestellen. We spraken over den oorlog en ze zei dat ze hem wel had zien aankomen. De eenzijdige politiek, de Engelsche oriënteering en de kranten en joden — ze waren allemaal tegen Duitschland gericht en nu de legers nog door Nederland naar den Rijn wilden trekken, moest Hitler door Holland heen. Ja, zei ik tegen haar, dat is allemaal goed en wel, maar hoe moet mijn man naar huis toe komen. Hij zit in Limburg. Ze troostte me een beetje en verdween.

Ik ging den tuin in om een kleed te kloppen. Vliegtuigen hadden aan den hemel strepen getrok-

De achtertuin

ken van Oost naar West. Met mijn zorgen stond ik in gedachten naar die streep te kijken, en merkte niet, dat er ineens iemand naast mij stond. Ik schrok even — een groote man; maar ik herkende hem meteen, het was kameraad Kessler, de adjudant van den Leider. Hij vroeg of mijn man thuis was. Neen, die is niet thuis, zei ik. Maar of de kamer klaar was, vroeg hij verder „want de Leider is hier," zei hij, en meteen verdween hij, met de woorden: „ik haal hem".

Kameraad Kessler liep nu het lange tuinpad af naar het boschje dat de achterste grens van den tuin vormt. Instinctief ging ik naar den zijkant van het huis om te zien of er niet toevallig op dat oogenblik iemand zou komen, een leverancier of iemand anders, die den Leider zou kunnen opmerken. Toen kwamen de twee mannen door het boschje het tuinpad op en ik ging vlug aan de keukendeur staan om ze te ontvangen."

Nieuwe zorgen voegden zich bij de vele, die kameraadske Gooijer reeds in haar hart ronddroeg en ze biecht het op:

„Hoe moest ik den Leider aanspreken", en verder ging haar door het hoofd, dat ze geen zilveren eetgerei had en dat de Leider op het kleine, eenvoudige zolderkamertje zou moeten slapen!

De zoon van acht jaar kon nog niet zoo eten, zooals dat behoorde . . .

„Daar was de Leider al aan de keukendeur en meteen vielen deze zorgen van mij af, toen de Leider mij begroette. Ik was, door zijn vriendelijken oogopslag ook plotseling niet zenuwachtig meer. Kameraad Kessler verdween direct en ik bracht den Leider in de woonkamer aan den rechterkant van de gang. De Leider wilde gaarne den Duitschen zender hooren en ik bracht het radiotoestel uit onze woonkamer bij hem.

Mijn broer kwam onderwijl weer thuis. Hij besprak met den Leider den toestand en we vonden het 't beste, dat mijn broer zichzelf bij de politie zou gaan aanmelden, opdat er geen huiszoeking zou plaatsvinden.

Tegen twaalven ging onze Leider naar het zolderkamertje, omdat onze zoon uit school moest komen en de aanwezigheid van den Leider natuurlijk geheim gehouden moest worden. De Leider ging wat rusten, want hij was door alles wat hij de laatste dagen en vooral vanmorgen doorgemaakt had, zeer vermoeid.

En ineens kwam mijn man thuis. „De Leider is hier," zei ik hem onmiddellijk, voordat hij zelf iets kon zeggen. Hij bleef even stokstijf staan, zei niets,

dacht na en toen hij tot zichzelf kwam zei hij: „Dan is het goed", en ging direct de zoldertrap op om met den Leider den toestand te bespreken.

Na het eten fietste mijn man naar Bussum, omdat hij met de firma waarbij hij in dienst was, moest gaan spreken en dan kon hij meteen een paar dingen voor den Leider koopen: scheerzeep en mes, want de Leider had niets bij zich.

Toen mijn man een half uur weg was, kwam hetzelfde kameraadske dat dien morgen ook al geweest was, vragen waar of haar aardappelen bleven, omdat ze die nog niet ontvangen had. „Ik zie ook," zei ze, „dat U uw man terug heeft, omdat de auto er staat". Ze vertelde me toen een vreeselijk verhaal en het werd mij bang om het hart. Ja, mijn man was terug, maar nu was het leven van den Leider in gevaar... „Nu hebben ze mijn man weggehaald", ging ze verder, „het heele huis hebben ze ondersteboven gehaald en doorzocht. Op het oogenblik zijn ze aan 't huiszoeken bij den groepsleider en die is ook meegenomen..."

„De groepsleider woont vlakbij en ik voelde dus heel sterk dat wij nu aan de beurt kwamen. Probeert U mijn broer in de groentehal te vinden, zei ik, want ik kon haar op dat oogenblik niet

De loopgraaf

helpen, er stonden belangrijker dingen op het spel. De Leider was in gevaar. Ik deed de keukendeur op slot en vloog zoo snel ik kon, naar boven om den Leider te waarschuwen en met hem den toestand te bespreken. Hij overwoog en vroeg of er nog een schuurtje of iets dergelijks was, waarin hij zoolang zou kunnen zitten. We hebben hier wel een schuurtje, maar dat zit tegen het huis aangebouwd en ik zei dus tegen den Leider, dat ik het niet raadzaam vond om zich daarin te verschuilen. Bij een grondige huiszoeking zou ook dat schuurtje zeker op z'n kop worden gezet.

We hadden in dien tijd elken dag van huiszoekingen bij kameraden in het Nationale Dagblad kunnen lezen. Ze hadden naar wapens gezocht, maar nooit gevonden. Ik stelde hem voor om, totdat de huiszoeking had plaats gehad, zoolang in de boschjes, achter den tuin te gaan.

In dat boschje bevond zich een loopgraaf, die daar in de mobilisatie 1914-'18 was aangelegd en die een prachtige schuilgelegenheid bood onder de struiken, die er sedertdien wild overheen gegroeid waren.

Dit plan moet mij door God zelve zijn ingegeven, want mijn hersens konden niet rustig werken en we hadden ook niet veel tijd om na te denken. Ik

nam aan de keukendeur afscheid van den Leider, die mij nog toevoegde: „Als het noodig is, dan slaap ik in die loopgraaf in dat boschje", en ik staarde hem na, den heelen tuin door, totdat hij aan het eind van het pad verdwenen was.

Mijn gedachten waren bij den Leider, die nu daar in de boschjes, de dingen die zich in ons huis zouden gaan afspelen, moest afwachten. Mijn man was nog niet uit Bussum terug en de verantwoordelijkheid voor deze daad droeg ik geheel alleen.

Ging het goed, dan zou de Leider voor het land en zijn volk behouden blijven, want de Duitschers, die nu binnentrokken, en waarvan je nu zwermen vliegtuigen zag overtrekken, zouden spoedig hier zijn. Lang zou het niet duren — een paar dagen — hoogstens een paar weken, en dan zou de Leider aan het volk teruggegeven kunnen worden. Ik wilde voor hem zorgen, omdat ik voelde, dat dit mijn plicht was voor de Beweging en voor iedereen, want het Nationaal Socialisme kwam over heel Europa en kon voor onze grens niet stilhouden. De Leider m o e s t behouden blijven. Als het lukte dat hij in de loopgraaf kon blijven totdat de huiszoeking had plaats gehad, dan zou het grootste gevaar voorbij zijn.

Maar ze zouden mijn man ook meenemen, hij

was ook zes jaar geleden al blokleider van de N.S.B., misschien hielden ze hem met de fiets wel aan en kwam hij niet meer naar huis.

De verantwoordelijkheid voor het leven van den Leider moest ik op dit oogenblik alleen dragen en dat was te veel voor een vrouw. Ik ging de zoldertrap op en maakte de kamer weer in orde. Toen ging ik naar buiten en riep mijn zoontje binnen, want in ieder geval wilde ik hem bij mij hebben. Er stopte een auto voor het hek en er stapten drie politieagenten uit. Ze vroegen naar mijn man en mijn broer. Ze waren geen van beiden thuis en ze verdwenen weer, maar zeiden erbij, dat ze zouden terug komen. Mijn man kwam gelukkig spoedig weer thuis en hij schrok erg, toen ik hem vertelde wat er allemaal tijdens zijn afwezigheid was gebeurd. Hij keek mij aan en toen keek hij naar boven. „Het is in orde," zei ik, „ze kunnen ons huis heelemaal op z'n kop zetten, zonder dat ze iets zullen vinden.

Hij werd erg stil en dacht lang na. Hij zag de toekomst somber in. Ik kon niet stil blijven zitten en liep met m'n zoontje den tuin in, om links en rechts te speuren of er niemand rondliep. Ik zag geen sterveling en werd wat rustiger. Toen ik naar het huis terugliep kwam er een vrouw aan,

een klant van mijn broer. Ze kwam even hooren, of mijn broer gearresteerd was. 't Is een mensch, dat altijd op alles met een bijbeltekst weet te antwoorden en ze zat het gesprek nu zoodanig te draaien, dat het er op neerkwam, dat in het Nationaal Socialisme de duivel zat en dat het goede uitsluitend bij de democratie te vinden was. „U heeft ook nooit Uw mond kunnen houden," zei ze tegen mij en: „Dat heeft U er nu van", riep ze.

Ik moest dit even rechtzetten en antwoordde: „Ach, mevrouw, die woorden had U zich kunnen besparen, want U begrijpt er niets van. Als men Nationaal Socialist is, dan kan men niet zwijgen en moet men daarover praten, altijd en overal, zelfs al zou dat het eigen leven kosten".

En terwijl we daar in den tuin stonden te praten, kwamen die politieagenten terug en liepen de keuken binnen. „Ze komen m'n man weghalen," zei ik en de mevrouw zette het op een draf, het hoofd voorover en een hand voor het gezicht. Ze was waarschijnlijk bang, dat ze zelf ook meegenomen zou worden. Ik hoor haar nog steeds zeggen, terwijl ze daar weg rende: „Dat hebt U er nou van!"

Hoewel ik natuurlijk zeer zenuwachtig begon te

worden, moest ik over dit kleine voorval toch nog even lachen. Wat begrepen zulke menschen van de groote revolutie, van Hitler, of den strijd van Mussert.

Ja, onze Leider — de politie was er nu en mijn man zouden ze weghalen — ik hoopte dat ze den Leider in zijn schuilhoek zouden laten. Dat moest!

We gingen naar binnen. Twee politieagenten doorzochten het huis. Alle kasten, keuken en bijkeuken en op zolder ... ik mocht er niet bij zijn. Toen ze klaar waren moest mijn man mee, tusschen hen in, en werd als een moordenaar weggevoerd naar den auto, die voor het huis stond te wachten. Onze jongen begon ontzettend te huilen, zoo hartverscheurend, als ik het nog nooit heb meegemaakt. De twee politieagenten kregen er zelfs medelijden mee: „Wees maar stil, jochie," zei de eene, „je vader komt wel weer terug". Hij was niet te troosten en terwijl de auto wegreed, klonk het in mij nog na: „Dat heb je d'r nou van!"

Het waren verschrikkelijke oogenblikken. Het begon al met dat gespook op den zolder en er was sedert dat oogenblik eigenlijk elk half uur, ja elke vijf minuten iets anders, waardoor je overstuur kon raken. We moesten er door en flink de harde

werkelijkheid onder de oogen zien. De democratie speelde haar laatste troeven uit — ze nam de Nationaal Socialisten gevangen ...: „Je vader komt wel weer terug". Wie wist op dat oogenblik wat ze met hem zouden uitvoeren! En als ze den Leider gevonden zouden hebben ... dan hadden ze de mooiste vangst gedaan. Zouden ze hem hebben meegenomen of meteen hebben neergeschoten en ons erbij? Zou de Leider nog in zijn schuilhoek zitten? In ieder geval was de ingeving van mij goed geweest, want ze hadden hem nog voor korten tijd op zijn kamertje kunnen vinden en we zouden geen tijd gehad hebben om hem ergens anders te verstoppen. De politieagenten waren zoo maar de keuken ingeloopen!

Met m'n huilend zoontje ben ik in den tuin op en neer gaan loopen en keek tegelijkertijd rond of er geen onraad was. Ik liep tot achter in, tot aan het kreupelhout, maar zag niets van den Leider. Ik vermoedde dus, dat alles wel in orde zou zijn en werd daar gerust door. Er was geen sterveling in de heele buurt te bekennen en het was er doodstil. Hardie huilde in den tuin en ik kon hem niet troosten. De Leider moest hem kunnen hooren en zal daaruit wel afgeleid hebben, dat er iets gebeurd was. Ik kon hem nu echter niet

bereiken en hem vertellen, dat ze er geweest waren en het grootste gevaar dus al weer was geweken! „Wat heb ik een verdriet!" huilde Hardie... „wat heeft mijn papa eigenlijk gedaan? Wordt Henkie's papa ook gehaald?" huilde hij verder. Henkie's papa, waarvoor? vroeg ik. „Die heeft mij vanmorgen voor landverrader uitgescholden," zei hij. „Landverraders," — ja, dat teekende toen den geest. Wij hadden ons vaderland verraden, beweerden de joden. Ons lieten ze in de krant lichtkogels afsteken, ons verdachten ze in de krant van wapendepôts, ons riepen ze toen landverraders na!

Met den kringleider en met kameraad Gooijer gingen duizenden leden van de N.S.B. naar de gevangenissen en als ik zoo met kameraadske Gooijer zit te praten, nu het al weer bijna twee jaar geleden is, worden die dagen van 10-15 Mei 1940 weer in ons gedachtenleven wakker. En ook al die weken en maanden voordien, toen „ze" ons op alle manieren verdacht maakten. Ik zie ook al die jaren voor mij, dat onze kameraden werden bespuwd, uitgelachen en dat hun zaken werden kapot gemaakt. Ik zit hier nu in mijn zwarte hemd in deze eenvoudige boerenwoning, trotsch en fier, omdat die vreeselijke jaren ons

alleen harder hebben gemaakt en die liefde tot onzen Leider dieper en hechter. Wij hernieuwden onzen eed van trouw in het stroo der gevangenissen, wachtend op de verlossing die komen zou òf door den doodenden kogel van het eigen volk, òf door het oprukkende volksleger van den eersten Europeeschen arbeider: Adolf Hitler.

We zitten nu rustig te praten. Kameraadske Gooijer is een trouw kameraadske. Haar insigne „Strijd en offer" prijkt op haar borst. Een foto van Mussert met eigenhandig geschreven opdracht hangt aan den muur. Daar hangt ook een mooi portret van den Führer en terwijl ik door het raam over het vredig Hollandsche land kijk, denk ik: Mussert komt spoedig. Hier bracht hij die vijf dagen in ballingschap door en daarmede werd het leven van dien man voor ons volk behouden. Ons eigen volk, dat nu de ploeg door zijn grond zal trekken, dat den hamerslag van den arbeid in zijn eigen fabrieken zal vernemen en dat zijn eigen kinderen die levensvreugde zal schenken, waarop een groot volk recht heeft.

We zijn er nog niet. In de jaren die nu achter ons liggen, laaide de politieke haat nog eenmaal fel op. De jood stak nog eens zijn kop op, het politieke katholicisme vierde hoogtij in de „Nederland-

sche Unie" en nog vecht de Duitsche soldaat met het zwaard der gerechtigheid in de ijzeren vuist voor een vrij Europa, bevrijd van de Engelsche plutocraten, joodsche kapitalisten, de bolsjewisten, van vrijmetselaren en bonzen. Maar eenmaal valt de laatste bom in Engeland. Onze mannen van de W.A. en S.S. vechten mee. Gooijer zelf werkte in zijn uniform der W.A. met de Duitsche kameraden in de transportcolonnes. Al deze ellende hebben wij niet voor niets doorgemaakt. Hier heeft de Leider afgewacht — hier bleef de Leider behouden om het roer in handen te nemen van een betere volkshuishouding. Hij zal ons volk weer sturen naar een ongekend rijke toekomst. Rijk aan arbeid en vreugde, aan kameraadschap en lust!

Kameraadske Gooijer heeft een kopje koffie ingeschonken, terwijl mijn gedachten uitzweefden naar de wijde verten van dit landschap. „We waren bij de landverraders gebleven, kameraadske," zeg ik en „dat Uw zoontje zoo huilde".

„Ja," gaat ze verder . . . „Dat jochie was niet te temmen . . . hij bleef schreeuwen en huilen, ook omdat hij niet begreep wat zijn vader nu eigenlijk misdreven had en hij dus het onrecht instinktief

voelde. Ik wilde weer aan het werk gaan en had daarvoor een schroevendraaier noodig. Toen ik in den koffer van den auto naar zoo'n werktuig zocht, stond mijn man ineens voor mij en hij vertelde, dat ze hem weer hadden vrijgelaten.

„Goddank," riep ik heel hard en er viel een steen van mijn hart; niet alleen dat ik nu mijn man weer veilig bij mij had en Hardie weer rustiger werd, maar ook omdat er nu een groot deel van mijn verantwoordelijkheid op hem afgeschoven werd. Hij vroeg direct op fluisterenden toon, hoe het met den Leider afgeloopen was. Ik wist niets en hij zat langen tijd voor zich uit te staren, als zocht hij naar een nieuw plan. Toen de schemering inviel zijn we in de boschjes gaan zoeken, maar konden den Leider nergens vinden. Zouden ze hem toch gevonden hebben, of zou hij ergens anders heen gegaan zijn? Wist hij dan den weg, en waar zou hij zitten — hij zou ergens in verkeerde handen vallen. Neen, we vermoedden wel dat hij nog in een schuilhoekje ergens zou zitten en toen het donker was ging mijn man er nog eens op uit en floot heel zachtjes het lied van „De zwarte soldaten". Toen kwam de Leider uit de loopgraaf tevoorschijn. Hij had daar zes uur lang gezeten en had een verkoudheid te pakken.

Ik heb vlug eten voor hem klaar gemaakt : gebakken aardappelen met sla en een spiegelei. Hij at heel weinig en ging direct daarna naar bed.

Den volgenden dag was de Leider jarig en we wenschten hem geluk. Pas tegen den avond plukte ik een paar Meiklokjes in den tuin, die mijn man onzen Leider op zolder bracht. Ik was zoo kinderlijk, dat ik den Leider vroeg of we misschien op de een of andere manier aan mevrouw Mussert bericht zouden kunnen zenden, opdat ze zou weten dat het goed ging. De gedachte, dat zij niet zou weten hoe het met haar man ging, vond ik verschrikkelijk. De Leider zei, dat dit niet kon en niet mocht : „Zelfs mijn vrouw weet niet, in welke buurt ik zit," zei hij.

We hadden er geen flauw idee van om welke reden mijn man weer vrijgelaten was en daarom waren wij des te voorzichtiger ! Ik hield den heelen dag ramen en deuren dicht en we vertoonden ons niet op straat. Mijn man maakte een nog betere schuilplaats voor den Leider in orde. Op het rechte plafond van het zolderkamertje heeft hij, onder het schuine dak, een matras neergelegd. De Leider moest zichzelf aan een touw naar boven hijschen. Als hij boven aangekomen was, trok hij het touw op. Hij noemde dat „de

stijgbeugel''. Op die stijve matras heeft de Leider de volgende nachten geslapen. „Hij is zoo eenvoudig, de Leider,'' zegt kameraadske Gooijer, „en toen hij daar kwam aanloopen door den tuin, was ik zoo bang, dat ik niet alles voor hem had en ik wist niet hoe ik hem zou aanspreken. Maar het is zoo'n eenvoudige man, hij vond alles goed en gewoon.'' De Leider zei tegen ons: „Ik weet nu ook wat gevangenschap beteekent, ik heb het alleen nog niet slecht gehad.''

„Dien middag,'' gaat kameraadske Gooijer verder, „kwam er een familie in het huis, die uit Baarn was geëvacueerd. We verademden, toen ze spoedig weer vertrokken. Het bleek, dat ze niet bij ons moesten wezen — ze hadden een ander adres opgekregen en dus vertrok de familie weer. Deze vrouw vertelde ons maar even dat er in Baarn 60.000 Engelschen lagen en huilend vertelde ze, dat die er maar een eind aan moesten maken, dan zou het wel weer terecht komen. Welke voorstelling deze vrouw van den oorlog had, was raadselachtig. Ze dacht waarschijnlijk, dat ze haar huis weer in dezelfden toestand zou terugvinden als de Engelschen na den slag uit hun stellingen teruggetrokken zouden zijn. Wij geloofden zelfs niets van die 60.000

Engelschen en toen ik het later aan den Leider vertelde, zag ik hem voor het eerst lachen.

En nieuwe schrik beving ons, toen er dien avond in het donker met de vuist op de keukendeur werd geslagen. Mijn man ging naar buiten. Het was de politie weer en we dachten, dat hij weer mee moest, of dat ze naar binnen wilden, omdat ze achter de schuilplaats van den Leider waren gekomen. Hij wilde tegen den politieman zeggen: „Neem mij maar mee," maar ze kwamen alleen zeggen, dat er door de achterdeur licht naar buiten uitstraalde. Het bleek van het oliekacheltje te zijn, dat in de bijkeuken brandde. Meer licht was er in het heele huis niet aan en toen dat oliepitje uit was, verdween de politie weer en keerde de rust weder. Mij zat echter de schrik zoo ontzettend in de beenen, dat ik nu nog wel eens het gevoel heb, alsof het gisteren gebeurd was."

Kameraadske Gooijer heeft een roode kleur gekregen van het vertellen. Deze dagen beheerschen het heele verdere verloop van haar leven, dat is duidelijk. Ze is er zich van bewust, wat zij met de opofferingen en de schrik van die Meidagen voor het leven van het Nederlandsche volk heeft gedaan, maar deze eenvoudige moeder

slaat zich niet op de borst, ze krijgt een roode kleur als ze vertelt — ze wil het niet weten — ze deed slechts haar plicht, verleende gastvrijheid aan den eersten zoon : Anton Mussert.

En om zichzelf wat af te leiden schenkt ze een tweede kopje koffie in. Nu gaat ze met een beschouwing verder : „Dat deze oorlog niet lang zou duren, dat wisten wij. Onze Leider had reeds lang in „Volk en Vaderland" gewaarschuwd dat onze regeering met haar eenzijdige Engelsch-georiënteerde politiek, Holland in het ongeluk zou storten. Duitschland zou binnen een paar dagen met Holland afgedaan hebben. Daar ik die artikelen altijd goed gelezen had, was ik wat dat betreft, zeer gerustgesteld en had ik moed en vertrouwen in de toekomst. En daarenboven hield de Duitsche radio ons met den waren toestand op de hoogte. We hoopten van minuut tot minuut op de binnenkomst van Duitsche soldaten, dus eigenlijk op onze vijanden, die het leven van alle Nationaal-Socialisten zouden redden, en ik zal hen mijn leven lang dankbaar blijven.

De eerste Pinksterdag ging zonder gebeurtenissen voorbij. Afwisselend gingen mijn man of ik in de huiskamer voor het raam zitten, om tijd te winnen als ze zouden komen om het huis te door-

zoeken. Op den Naarderstraatweg liepen veel soldaten met de bajonet op het geweer. De heele buurt werd door hen afgezocht, blijkbaar naar eventueel gelande valschermjagers. Ze gingen ook de loopgraaf achter den tuin in en kwamen dus met hun bajonetten over het plekje, waar de Leider den vorigen dag zes uur lang had gezeten. Als ze hem daar gevonden zouden hebben! „Dan hadden ze de bajonet door zijn borst gestoken," zeg ik, het gesprek even onderbrekende.

„Tusschen dat alles," gaat kameraadske Gooijer verder, „kwamen auto's en fietsen vol huisraad met geëvacueerden aan. Ze werden overal ondergebracht, in alle huizen in de buurt, maar alleen wij bleven als door een wonder gespaard. Zoo nu en dan kwam er een kameraadske aan de deur om te vertellen dat ook haar man opgepakt was. Ik vroeg hen dan, of ze ook wisten hoe het met den Leider ging.

De eene vertelde dat hij op een oud fort gevangen zat, de tweede dat ze hem zochten en de derde dat hij doodgeschoten was. We waren blij dat er zoo over den Leider gesproken werd, want dat wás voor ons een teeken, dat er niemand eigenlijk wist, waar de Leider nu in wer-

kelijkheid zat.

's Maandags zagen we al veel minder soldaten op straat, maar het mooiste van alles was wel, dat de zandauto's, die al gedurende de laatste maanden bezig waren het afgegraven zand naar de kazematten aan den Rijksweg te brengen, in veel grooteren getale en sneller reden! Ik ben maar een eenvoudige huisvrouw, maar daarover heb ik mijn hoofd geschud. De oorlog was al drie dagen aan den gang en de vesting was niet klaar!

Dinsdagsmiddags vernamen we door de radio, dat Holland zich overgegeven had en daarmede was ook de vrijheid voor den Leider weer aangebroken. Ik zie nog zijn gelukkige gezicht voor mij, toen ik hem zijn eigen pak terug gaf, hetgeen beteekende dat hij zijn gevangeniskleeding weer kon uittrekken: de oude werkbroek, een jasje en een alpinomutsje, de kleedingstukken van den Leider, die nu nog als bezienswaardigheden in het zolderkamertje hangen."

KAMERAAD GOOIJER

KAMERAAD GOOIJER is een eenvoudig man. Flink en vierkant van gestalte, draagt hij het groote ronde hoofd recht op de breede schouders. Hij heeft een gezonde gelaatskleur, licht blond haar en groote handen.

Negen jaar geleden kwam hij 's Zaterdags met Vova aan de deur en elke week zag ik het glimlachende gezicht van mijn blokleider door het luikje in de deur. Hij is een man die niet veel zegt, doch alles in zich opneemt en des te meer verwerkt. Hij heeft een eigen kijk op het leven van anderen en een zeer persoonlijk oordeel over alles.

In zijn leven deed hij van alles. Hij handelde in

Kameraad Gooijer en zijn vrouw

groenten, reed taxi, werkte voor een firma die reclameborden over het heele land ophangt en heeft tenslotte zijn leven ingezet voor het behoud van de Beweging door den Leider van 10—15 Mei 1940 in zijn huis gastvrijheid te verleenen.

En als ik tegenover hem heb plaatsgenomen zeg ik: „Nu moet je toch eens rustig vertellen, kameraad Gooijer, hoe het precies is gegaan. Ik heb je verhalen wel eens gehoord, maar er zijn zooveel kameraden die het willen weten, dat ik het wil opschrijven en dan zal het verhaal samenhangend moeten zijn."

„Nou ja," zegt hij lachend, „U weet het toch allemaal wel, de Leider heeft hier gezeten en we hebben voor hem gezorgd..."

Hij is te eenvoudig, deze man, dat hij iets teveel zou vertellen en ik moet in het begin even trekken: „Hoe wist je eigenlijk dat de Leider bij je thuis zou komen," en nu komt hij los.

KAMERAAD GOOIJER VERTELT . . .

IK WIST HEELEMAAL niet waarover het ging, toen de groepsleider, begin April 1940 bij mij thuis kwam om me te vragen of ik genegen was om documenten en papieren van de N.S.B. gedurende korten tijd op te bergen of te begraven en iemand in den kost te nemen. Ik behoefde er niet lang over te denken. Ik vond deze vraag van den kringleider overbodig, want als het voor de Beweging was, dan was het vanzelfsprekend in orde. Hij moest toch even weten of ik het goed vond, want dan zou hij die boel wel bij mij brengen.

Nou, natuurlijk vond ik het goed, maar ik

hoorde pas precies waar het om ging, toen de adjudant van den Leider, kameraad Kessler, een paar dagen later bij me aan huis kwam en vroeg of ik ongeveer 80 kilo papieren en documenten kon verstoppen. Dat wilde ik natuurlijk wel doen, zei ik tegen kameraad Kessler, maar ik verbond er één voorwaarde aan en wel deze, dat de Leider ervan zou weten. Dit spraken wij af en kameraad Kessler kwam een paar dagen later nog eens terug om den tuin en de omgeving aan een diepgaand onderzoek te onderwerpen.

Hij vond alles zeer geschikt en zei : „Ja, het is in orde, en ik zal het maar vertellen : die tachtig kilo, die je zult moeten verstoppen, dat is de Leider zelf !"

Nou, je kunt begrijpen dat ik hevig schrok. Het ging me door het hart : de Leider zelf in mijn huis verbergen — wat gaat er gebeuren ! De Leider, hier in dit eenvoudige huis op de hei ... ik verstijfde van schrik en toen het goed tot mij doorgedrongen was, keek ik den adjudant Kessler aan en zei : voor den Leider heb ik alles over.

Kameraad Kessler verdween en ik bracht mijn vrouw op de hoogte van het aan mij toevertrouwde geheim en zei, dat ze een kamer in orde moest maken. Ons leek het 't beste, dat we daar-

voor het zolderkamertje namen. Kameraad Kessler had me ook nog gezegd, dat ik in de komende weken wat kalmer moest zijn met het maken van propaganda voor de Beweging en we voelden beiden, dat het diepste stilzwijgen in deze zaak moest worden bewaard. Daarvan toch hing het slagen van het heele geval af. We hebben dagen lang in spanning geleefd, want de Leider kon elk oogenblik verschijnen, maar we wisten natuurlijk geen van allen wanneer dat zou kunnen zijn. Ik moest op reis, want ik plakte reclameplaten voor een firma en ging met mijn auto, waarop ik ladders op het dak had bevestigd en waar binnenin de biljetten, de kwast en de lijmpotten stonden, het land door. Die weken zat ik meestal in Limburg en toen wij 's Maandags den 6den Mei een groepsraad hielden, heb ik tegen mijn kameraden gezegd: Jongens, de Duitschers komen.

Ze lachten me uit en geloofden me natuurlijk niet. Toen de groepsraad afgeloopen was, herhaalde ik mijn bewering, dat de Duitschers spoedig zouden komen en toen zeiden ze: „Daar heb je Gooijer weer".

Ik moest Dinsdags, den 7den Mei naar Limburg, doch daar ik het voelde aankomen dat het zeer spoedig te gebeuren stond, ben ik eerst nog

even naar onzen groepsleider gegaan en heb aan hem gevraagd wat hij ervan dacht, dat ik zou vertrekken of niet. Daar de groepsleider zei, dat hij nog niets had vernomen en dat ik dus maar gewoon mijn gang moest gaan, vertrok ik naar Limburg.

Ik voelde mij onderweg zeer onrustig en zag steeds voor mij, dat de Duitschers zouden komen. Ik besloot eerst Zuid-Limburg te nemen en dan het einde van de week het Noorden, opdat ik dan tenminste in den „zak" van die provincie niet afgesneden zou worden.

Donderdagavond kwam ik met een zoon van kameraad Nelemans, in Echt aan en hier bleven we overnachten. 's Morgens tusschen 3 en 4 uur vloog mijn kamerdeur open. Toen ik: „wie is daar", riep, kreeg ik geen antwoord. Ik wist toen niet dat de bruggen over de Maas de lucht in vlogen en dat de deur wegens den luchtdruk open vloog. Ik deed de deur weer dicht maar die sprong nog een keer open. Nu werd het toch te gek — ik stond op en hoorde leven op straat en in de lucht, dat hooren en zien je verging.

„Ze komen", dacht ik en ik dacht meteen aan den Leider. Nu zat ik hier in Limburg, terwijl ik toch wist, dat de Duitschers kwamen en de Leider

komt bij me thuis... mijn vrouw is alleen thuis.

Ik kleedde mij snel aan en snelde naar buiten. Nauwelijks op straat gekomen, zag ik den eersten Duitschen soldaat, die op een motor kwam aanrijden. Er stonden ongeveer 100 menschen op straat en hij stopte en zei: „Als de militär per Fahrrad komen moessen ze die Richting Sittard schicken". Ik stond verstomd — blijkbaar had deze man wat Hollandsch geleerd — een Duitscher — daar had je 'm nou. Hij lachte en verdween.

„Ze zijn er," dacht ik hardop en ik besefte langzaam wat er gebeurde. De Duitschers waren de grens al over en deze eene motorrijder reed doodkalm ons land binnen en sprak met de burgers en vroeg zelfs medewerking! Daar is toch heel wat moed voor noodig, dacht ik.

Toen ben ik naar boven gegaan, want ik wist dat er in het hotel nog een kaashandelaar uit Huizen sliep. Ik wekte hem en zei, dat hij zich gauw moest aankleeden, want dat de Duitschers al in Echt waren, en dat ik niet wist of we nog konden wegkomen. We hebben toen beneden krijgsraad gehouden en spraken af, dat we over Maasbracht zouden trachten naar huis te komen. Inderdaad kwamen wij achter de versperringen

om, aan de veerpont. Aan de militaire politie, die op de pont de wacht hield, vroeg ik, of wij nog konden overvaren."

„Natuurlijk, waarom niet?" vroeg hij.

Ik zei: „Waarom niet?" en keek den man strak in zijn gezicht: „waarom niet, de Duitschers zitten nog geen 2 kilometers achter ons".

De man werd doodsbleek en zei niets meer. Hij was volkomen verbouwereerd en bleek nog niet te weten, dat ons land in oorlog was.

We werden overgezet naar Wessum en sloegen, nadat we door Wessum gereden waren, rechtsaf om over de brug van het kanaal dat naar Nederweert loopt, benzine te gaan laden. Dit was een goede voorzorgsmaatregel, want we zouden, dat bleek later, onderweg weinig benzine meer kunnen krijgen.

We reden weer over de brug terug en toen kwamen er uit de kazemat, die aan die brug staat, een officier en eenige manschappen op ons afgestormd en we moesten stoppen. De officier deed heel zenuwachtig en vroeg mijn papieren. Terwijl ik die opzocht, probeerde hij den revolver uit zijn tasch te krijgen, hetgeen hem door zijn zenuwachtigheid niet direct gelukte. Toen hield hij dien revolver voor mijn neus en terwijl ik mijn papieren

liet zien, vroeg hij met beverige stem, waar ik heen moest.

Toen ik zei dat we naar Huizen gingen, mocht ik doorrijden en toen we goed en wel de brug over waren, ging die de lucht in ! Terwijl we onze reis langs het kanaal tot den Rijksweg naar Weert voortzetten, zagen we al die bruggen over dat kanaal, de lucht ingaan. Je hoorde een geweldigen knal en zag een groote wolk en even later zag je de brug liggen, middendoor gebroken! Zoo bereikten we Weert.

De lucht wemelde nu van vliegtuigen en de Hollanders schoten op ze, maar ik heb er geen één zien vallen. In Weert kwamen we voor een versperring te staan. U kent ze wel, die spoorstaven, die schuin in het beton steken, we noemen ze „asperges". En toen we vroegen, of we erdoor mochten, was het antwoord: Neen !

Ik moest naar huis — daar stonden we nou — en de Leider zat bij me thuis ! Was ik maar thuis gebleven en niet op reis gegaan ! We gingen naar het station, maar de treinen lagen stil en op deze wijze naar Holland te komen was dus onmogelijk ! Toen we aan de versperring terugkwamen, wemelde het daar van vluchtelingen, hoofdzakelijk geestelijken, die den weg naar Eindhoven vroegen.

De meesten van hen zaten op de fiets. En het geluk was inderdaad met ons, want er kwam tot onze groote vreugde een vrachtwagen aan, die bij nadere beschouwing een militaire keukenwagen bleek te zijn en die moest door de versperring heen! Het duurde wel een half uurtje voordat de asperges uit den grond waren, maar we waren al blij dat we er toen toch door mochten en naar Eindhoven konden doorrijden!

Deze weg was hier en daar op zeer primitieve wijze versperd. Het leek wel of ze in allerijl alle boerderijen uit de omgeving hadden geplunderd: eggen, karren, ploegen, boerengereedschappen lagen er over verspreid. Over onze hoofden trokken honderden vliegtuigen, terwijl afweerkanonnen en het ratelen van machinegeweren het oorlogstooneel zijn lawaai gaven.

Het was een groot kabaal, maar het ging goed — we bereikten zelfs Den Bosch en ik kreeg hoop, dat we behouden thuis zouden komen.

Maar nu begon de ellende. Daar stonden misschien wel duizend auto's, misschien ook nog wel veel meer en we moesten daar blijven staan. Er kwamen steeds maar, uren lang, militaire kolonnes langs, en wat het wonderlijke voor ons was — ze gingen allemaal in de richting Utrecht. Trok-

ken we zoo snel terug en lieten we het land maar aan de Duitschers over — gingen ze op de vlucht, of was het om de „Vesting Holland" en de waterlinie in een beteren staat van verdediging te kunnen brengen? Nadat we daar 3 uur hadden gewacht, hebben we het van een anderen kant geprobeerd. We reden achterom en hebben aan den waterkant geparkeerd. Daar stond een commandant van de militaire politie. We hebben hem toen verteld, dat we onze wagens in Huizen moesten inleveren en dat we er daarom door moesten. Hij vroeg, of we in het bezit waren van papieren waaruit hij zou kunnen zien, dat we inderdaad die wagens in Huizen moesten inleveren. Neen, zeiden we, we zijn overrompeld geworden en hebben er niet aan gedacht, dat we die papieren voor de vordering van onze wagens bij ons moesten hebben.

Hij dacht even na en het wonder gebeurde: hij gaf bevel dat wij er alleen maar met onze twee wagens doorheen mochten! We luchtten op — lieten er geen gras over groeien en . . . daar snelden we voort, naar het Noorden! Bij de brug bij Hedel over de Maas werden we weer aangehouden, maar mochten er door toen we onze papieren hadden laten zien. Onze harten begonnen sneller

te kloppen en we reden nu met een vaartje van 70 kilometer langs de militaire kolonnes. Boven ons zaten als maar vliegtuigen. De militaire kolonnes stonden stil — de soldaten zochten dekking. De Duitschers vlogen rakelings over de boomtoppen heen, maar schoten niet. Wij stopten niet — voort ging het, op Utrecht aan!

De Hollanders schoten met geweren en machinegeweren op de vliegtuigen. Het vuur werd niet beantwoord. Eén vliegtuig werd er vlak bij ons neergeschoten. Het vloog in brand en in zijn val brak het op honderd meter boven den grond in drie stukken. Een man sprong er met een valscherm uit en kwam behouden op den grond neer. De machine stond in vuur en vlam — het was een vuurzee. Ik wilde niet stoppen — de Leider zat thuis — ik drukte het gaspedaal nog dieper!

Door de stad Utrecht heen ging alles best. Even buiten de stad werden we aangehouden en voordat we goed en wel in Huizen waren, is dat nog wel tien keer gebeurd.

Mijn vrouw vertelde me thuis direct, dat de Leider er al was. Goddank, dacht ik, dan kunnen we nu tenminste voor hem zorgen en ik ging direct bij hem binnen, waar hij aandachtig luis-

terde naar het verhaal, zooals ik het nu aan U zit te doen. De rest van het verhaal, hoe het hier thuis is gegaan, zal mijn vrouw U wel verteld hebben. Ik zal U alleen nog zeggen, hoe het ging toen de politie me kwam oppikken.

Ik kon natuurlijk niet zeggen dat ik thuis moest blijven omdat de Leider er was. Ik vertelde het relaas van mijn reis, waarin de politieagent zeer veel belang stelde en toen ik uitgepraat was, zei hij: „Gooijer, je moet mee!"

Ze brachten me met een auto naar het politiebureau en mijn naam werd daar opgeschreven en in de verhoorzaal moest ik wachten. Ik stond daar een oogenblik te praten met een anderen agent — ik ken ze allemaal — en daar wordt er achter mij geroepen: „Gooijer kan naar huis gaan!"

Nou, dat liet ik ze niet voor een tweede maal roepen en daar ik niet met den auto weer naar huis gebracht werd, liep ik. Ik was echter nog geen honderd meter verder, of daar kwam die agent mij nog even achterop en voegde mij toe: „Gooijer, ga nu naar huis en bemoei je nergens mee!"

Ik zei, dat dat in orde zou komen en dacht: je moest het eens weten! Toen ik thuis was aangekomen, bekroop mij een angst om den Leider.

Mijn vrouw had hem aangeraden om zich in de boschjes achter den tuin te verschuilen. Dat was een heel goed idee geweest, maar we konden hem nergens meer vinden. Mijn vrouw had hem al gezocht en nu ging ik er zelf op uit. Mijn angst groeide met de minuut, omdat de Leider nergens te vinden was. Wat er gedurende die vreeselijke uren in ons is omgegaan, nu het weliswaar met onszelf goed was afgeloopen, kan men met geen pen beschrijven: angst om het leven van den Leider, dat aan onze zorgen was toevertrouwd!

In het donker ben ik er toen nog eens op uitgegaan, de boschjes in en ik floot heel zachtjes: „De Zwarte Soldaten". En toen ik dat een paar maal gefloten had, zag ik over den rand van een kuil het hoofd van onzen Leider verschijnen en mijn vreugde daarover kende geen grenzen. Dit was het mooiste oogenblik van het heele verblijf van die vijf dagen dat de Leider bij ons was. De Leider zei, toen we op zolder wat zaten te schaken: „Ja, nou zit ik hier en ik heb tienduizenden kameraden en kan niets voor hen doen."

De Leider wist mij verder te vertellen, dat deze oorlog hoogstens vier dagen kon duren en het bleek op den vijfden dag, dat de Leider zich een halven dag had verrekend, want 't waren er 4½!

's Woensdags waren we al heel vroeg op en gingen we om half zes wandelend over de hei naar kameraad Kessler."

Hier stopt Gooijer even zijn verhaal en kijkt mij aan.

„Ja, vertel het maar," zeg ik tegen hem.

„Wat er nu komt, weet U," zegt Gooijer.... „Ik had met den Leider in die dagen veel over U gepraat en toen we langs Uw huis wandelden, zei ik: zal ik eens kijken of kameraad Went al op is. De Leider vond dat goed en..."

„Ja," zeg ik — „daar stapte hij mijn tuin binnen, ik omhelsde den Leider — ik was op — zat bij de radio, was den vorigen avond uit mijn gevangenis ontslagen en de tranen sprongen in mijn oogen, toen ik den Leider, gezond en wel, 's morgens voor zessen, bij mij thuis zag! Ik wist dat de Beweging gered was. Dat ook jij, Gooijer daarvoor had gezorgd, hoe dankbaar zijn we je daarvoor!"

Gooijer straalt en lacht...

„We liepen door het bosch verder en stelden vast, dat kameraad Kessler niet thuis was. Hij was meegenomen, waarschijnlijk naar Amsterdam!"

Kameraadske Kessler gaf ons den wagen en ik reed den Leider naar Hilversum, waar we voor

het huis van kameraad Raad stopten. Hier zou de Leider zijn vrouw ontmoeten, maar toen hij hoorde, dat zij gearresteerd was, was hij zeer terneer geslagen. We reden door. Tot Utrecht bleef het stil in den wagen ....

Op het hoofdkwartier aan de Maliebaan waait de vlag halfstok. Er zijn eenige kameraden en er stijgt een luid Houzee op, als ze den Leider ongedeerd voor zich zien."

Het eenvoudige verhaal van een eenvoudig man is ten einde.

„Dat had iedereen in de Beweging voor den Leider gedaan," zegt hij tot slot nog en hij beweert, dat het niets bijzonders is. „Het is alleen maar bijzonder, dat alles zoo mooi is gelukt. De Voorzienigheid heeft mij door het front gebracht en heeft mij gespaard," zegt deze man.

„Ja," denk ik, „hoe is het mogelijk" en dan herinner ik mij weer het korte gesprek dat ik op den vroegen morgen van den 15den Mei bij mij thuis met den Leider mocht hebben en waarbij ik vroeg: „Hoe kwam het, dat ze Gooijer niet opgepakt hebben," waarop de Leider prompt lachend antwoordde:

„Hij moest toch op **mij** passen!"

10 MEI 1940

Nog eenmaal zou de woede fel ontbranden,
De politieke haat laaid' op zijn hoogste punt
Een schrikbewind heerscht' in de Nederlanden,
Ons werd het levenslicht niet meer gegund.

Ze drongen binnen, met hun bajonetten,
Doorzochten huis en hof der N.S.B.
En maakten met ons allen korte metten....
De kerkers liepen vol — wij moesten mee....

We smeekten in die kerkers om het leven
Van onzen Leider, die moest blijven staan,
En zwoeren, hem het uiterste te geven,
Opdat ons vaderland kon voortbestaan.

Toen wij, bevrijd van onze boei en keten,
Terug weer trokken, naar ons huis en haard,
Vervuld' ons bange angst, we wilden weten
Of Anton Musserts leven was gespaard.

„De Leider leeft!" klonk 't spoedig door den lande;
„Gods hand heeft hem behouden thuis gebracht!"
De jodenkliek, die 't schip van staat bemande,
Kon hem niet vinden in dien bangen nacht.

Nu zullen wij die taak gaan overnemen,
Der kameraden trouw,
wijdt thans uw schoonsten zang....
We vormen om het hart van onzen Leider
Een band, die hem beschermt, zijn leven lang!

Want uit den nood van deze zwarte nachten,
Werd slechts de nieuwe geest nog sterker en paraat!
We trekken onzen stormriem vast en wachten.
Want Mussert komt. Met hem: de nieuwe staat!

Staat nu als één man, achter onzen Leider.
Verdeel niet wederom, wat ons tezamen bindt
En ziet in Anton Mussert Uw bevrijder,
Die U beschermt, Uw arbeid, brood en.... kind!

N. Colas.

Een vendel van de „Lijfwacht van den Leider"

DE BETEEKENIS VAN DE WEERKORPSEN

DE VERSCHRIKKELIJKE dagen van 10—15 Mei 1940, waarin door onze jongens de wapens werden opgeheven tegen de Germaansche broeders en waarin de terreur tegen de leden der N.S.B. haar hoogtepunt bereikte, mogen zich in de geschiedenis van ons volk, nooit meer herhalen.

In die dagen doorstond de Beweging haar vuurproef. De kern van trouwe leden die, nadat de Leider zich in 1935 solidair had verklaard met de politiek van de jonge Nationaal Socialistische- en fascistische staten Duitschland en Italië, om hem heen waren blijven staan, was klein, doch ijzer-

sterk. Het waren winterharde vogels die waren gebleven en die waarborg zouden worden voor een sterk geslacht.

Op 10 Mei 1940 werden Leider en leden van elkander gescheiden. De bajonetten dreven ons naar de gevangenissen, de Leider ging in vrijwillige ballingschap. Zonen van ons eigen volk sneuvelden voor het vaderland. Dit oude, trouwe Nederland behoorde aan ons allen, zoowel aan hen die hun bloed gaven als aan diegenen die in de gevangenissen werden gesmeten. Het vaderland was door een Engelsch georiënteerde politiek verraden. En men noemde de leden der N.S.B. „de landverraders" !

De Leider bleef behouden en deze man vecht voor de vrijheid en zelfstandigheid van Nederland. God heeft hem gespaard en hij zal, met tienduizenden oude strijders, die hem in die dagen in het gevangenisstroo opnieuw trouw zwoeren, en met die vele tienduizenden die zich sedertdien achter zijn vaandel schaarden, een nieuw vaderland opbouwen.

Zeer velen hebben reeds ingezien dat wij elkander de hand moeten reiken. En wij, leden der N.S.B., hebben door deze les geleerd, dat wij de Beweging en den Leider zelf zullen moeten

beschermen en daarmede in ons volk een kern van weerbare mannen zullen moeten vormen.

Op 15 Mei gaf de Leider de opdracht om de Weer-Afdeeling opnieuw te organiseeren. De democratische regeeringen hadden ons volk weerloos gemaakt. Onze mannen konden aan de grenzen geen stand houden, onze vloot en luchtmacht waren volkomen ontoereikend voor een doelmatige verdediging van ons vaderland.

Een paar ingewijden zorgden voor de bescherming van den Leider. Sedert den 15den Mei 1940 nam de W.A. de bescherming van de leden op zich, terwijl eenige toegewijde mannen onder den trouwen commandant Hein, Musserts lijfwacht vormden, waarin ook kameraad Hartke als wachtmeester toetrad. De Nederlandsche S.S. ontstond, de Jeugdstorm werd weer krachtiger dan ooit! Nederland wordt door Mussert weer weerbaar!

Dat is het resultaat van onze gevangenschap. Iedere weerbare man krijgt nu de kans om have en goed van diegenen die hem dierbaar zijn, te mogen beschermen. De daad van die paar getrouwen leeft in iederen Weerman.

Zoo groeide de W.A. sedert dat jaar met een enorme vaart. We zien haar thans door alle steden marcheeren. Onder hen bevinden zich

mannen die werden opgepakt en vijf dagen gevangen zaten. Ze zijn thans tegen terreur bestand en weten dat zij de dragers zijn van een nieuwe Europeesche orde.

Duizenden marcheeren er mee, schouder aan schouder met den Duitschen soldaat, hun Germaanschen broeder, tegen wien ze door volksverleiders waren opgezet.

„Want zij zijn de zwarte soldaten,
Met Anton Mussert zijn ze in 't gevecht."

Er zijn altijd nog menschen, die gaarne zouden zien dat de W.A. en de S.S. zouden verdwijnen. Ze zouden de N.S.B.-ers nogmaals oppakken en dan liefst meteen koud maken.

Door het bestaan van deze weerkorpsen zien ze hun laatste hoop vergaan.

Zal een gezond volk in een eigen staatsverband willen leven, dan moet het weerbaar zijn. Het zijn de eigen Nederlandsche jongens die daar voor hun plezier met het zwarte hemd loopen. Ze offeren tijd en geld op voor hun ideaal en als het moet, gaan ze tot het uiterste, met den inzet van hun leven; hiervan zijn Peter Ton, Hendrik Koot, Hans Pelzer, Jacob Janse en die velen die hun

bloed gaven voor hun volk in den strijd tegen het bolsjewisme aan het Oostfront of elders tegen de vijanden van den arbeider, de getuigen, die wij hiermede gedenken. Deze mannen wisten, evenals de oude leden der N.S.B., dat het de wensch en de bedoeling was, den Leider en ons om te brengen. De anderen waren te kortzichtig om in te zien dat daarmede het Nationaal-Socialisme voor de grenzen van Nederland toch geen halt gehouden zou hebben, maar ze wisten drommels goed, dat ze dan van die lastige N.S.B., die vele misstanden aan het licht bracht en altijd anders wilde dan die plutocraten, af geweest zouden zijn.

Dan echter, dat zien we nu, na twee jaar strijd toch wel zonneklaar in, zou Nederland reeds direct zijn ingelijfd bij het Groot-Duitsche Rijk! Alleen door het feit, dat de N.S.B. is blijven bestaan en dat zijn Leider heeft kunnen blijven vechten, krijgen we nog eenmaal de kans om onszelf te mogen besturen.

Het Duitsche leger zal nooit den bodem onzer vaderen verlaten, zoolang onze groote Germaansche broeder er niet zeker van is, dat er hier vrienden zijn die het eigen Nederlandsche volk in Europeesch verband zullen kunnen besturen.

Nationaal Socialist kun je niet worden — we hebben er allemaal iets van in ons hart. Oude deugden van opoffering, moed en trouw zullen uit het volk moeten worden opgedolven. Dan is het Nationaal Socialisme er en dan zullen die groote groepen van goede vaderlanders die een figuur als Mussert niet willen begrijpen en die velen die nukkig en koppig hun hoofd tegen den frisschen wind van den nieuwen tijd ingooien, zich scharen onder de zwartroode banier, in kameraadschap vereenigd, tot een werkzaam volk dat zichzelf bewust is geworden.

Scherpzinnig als kameraadske Van Bilderbeek; toegewijd als de kameraden Hein en Hartke; doortastend als kameraad Kessler; opofferend als kameraad Gooijer en zijn vrouw; krachtig en doelbewust als de W.A.; verstandig en vooruitziende als

de Leider: Anton Mussert.

ONS ZWARTE HEMD

Ons zwarte hemd, dat dragen wij met eere,
Het is het kleed van onzen harden strijd.
Dat niemand straffeloos dien wapenrok besmeure,
Hij voelt de harde vuist van dezen tijd!

Wij strijden in ons zwarte hemd voor allen.
Ons land wordt groot en goed voor iedereen.
En, zullen velen in dien strijd ook vallen,
Wij vechten verder en staan niet alleen!

Want duizenden der zwarte strijders stormen,
De rechterhand, den nieuwen tijd ten groet,
En geven aan het leven nieuwe vormen,
Die achting, eer en trouw herleven doet.

Ons volk werd slechts vertrapt en vuil bedrogen
Door jood en kapitaal versjacherd en verkocht.
Maar 't zwarte hemd, voorheen zoo vaak bespogen,
Zal 't leiden op zijn nieuwen schoonen tocht!

Zwart-rood waait trotsch dan over alle straten,
Door stad en dorp klinkt machtig onze tred,
Marcheer'n in 't zwart, de vendels der soldaten.
Door Mussert werd het vaderland gered!

